

Alaa Al-khalil

Anu Mahlberg

*”Ne ovat osa minua, ne kertovat elämän-
tarinaani”*

Tatuointien moninaiset merkitykset kantajilleen

Opinnäytetyö

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Marraskuu 2015

MAMK

University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 MAMK University of Applied Sciences	Opinnäytetyön päivämäärä 16.11.2015
Tekijä(t) Al-khalil Alaa, Mahlberg Anu	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
Nimeke ”Ne ovat osa minua, ne kertovat elämäntarinaani” Tatuointien moninaiset merkitykset kantajilleen	
Tiivistelmä <p>Tässä opinnäytteessä tarkastelimme tatuointien moninaisia merkityksiä kantajilleen. Lisäksi halusimme selvittää ovatko tatuoidut kohdanneet erilaista kohtelua tatuointiansa vuoksi. Tutkimukseen valittiin alle 29-vuotiaita tatuoituja nuoria haastateltaviksi. Aiheen rajaukseen vaikutti oma mielenkiintomme tatuointeihin ja niiden merkityksiin sekä aiheen ajankohtaisuus.</p> <p>Opinnäytetyötä aloitettiin työstämään keväällä 2015 ja haastattelut kerättiin alkusyksystä. Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Aineistonkeruumenetelmäksi valitsimme puolistrukturoidun teema-haastattelun, jota toteutettiin Mikkelissä ja Turussa. Tutkimamme aihetta lähestyttiin aiempien tutkimusten sekä haastatteluaineistomme kautta.</p> <p>Opinnäytetyömme teoriaosuudessa kerromme tatuoinnin historiasta, niiden merkityksistä eri kulttuureissa ja käymme läpi aiheesta aiemmin tehtyjä tutkimuksia. Lisäksi avaamme aiheeseen liittyviä käsitteitä kuten identiteetti ja minuus.</p> <p>Tutkimuksemme tuloksissa saatiin selville, että tatuoinneilla voi olla hyvin moninaisia merkityksiä kantajilleen. Haastatteluaineistossamme korostui kolme teemaa tatuointien merkityksiin liittyen: identiteetti, itsevarmuus sekä itsenäisyys ja sen antama voima.</p>	
Asiasanat (avainsanat) Tatuointi, tatuoinnit, identiteetti, nuorisokulttuuri	
Sivumäärä 40	Kieli Suomi
Huomautus (huomautukset liitteistä)	
Ohjaavan opettajan nimi Schadewitz Katri	Opinnäytetyön toimeksiantaja Juvenia MAMK

DESCRIPTION

	Date of the bachelor's thesis 16.11.2015
Author(s) Al-khalil Alaa, Mahlberg Anu	Degree programme and option Civic Activities and Youth Work
Name of the bachelor's thesis "They are part of me, they tell my life story" The multiple meanings of the tattoos to the bearer	
Abstract <p>In this bachelor's thesis we studied the tattoos multiply meanings to their bearer. The main question was to examine the importance of young people's tattoos. We also wanted to find out whether the people have been treated differently because of their tattoos?</p> <p>We chose to interview tattooed young people under the age of 29 for our study. Our own interest in tattoos and their meaning and the topicality of the subject were the reasons for choosing this subject.</p> <p>We started working on our thesis in spring 2015 and the interviews were carried out in the early fall. This thesis was carried out as a qualitative study. Our research data collection method was a semi-structured theme interview, which was conducted in Mikkeli and Turku. We approached our research subject through previous studies as well as through our interview material.</p> <p>In the theoretical part of our thesis we discuss the history of tattoos, their meanings in different cultures and we go through previous studies on the subject. We also discuss and define concepts related to the topic such as identity and self.</p> <p>The results of our study indicate that tattoos can be important to their bearer for several reasons. In our interview material four main themes could be discerned: identity, self-confidence, autonomy and the strength it provides to the individual and the different treatment of the tattooed people.</p>	
Subject headings, (keywords) Tattoo, tattoos, identity, youth culture	
Pages 40	Language Finnish
Remarks, notes on appendices	
Tutor Schadewitz Katri	Bachelor's thesis assigned by Juvenia MAMK

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	TEOREETTINEN TAUSTA	2
2.1	Käsitteet	2
2.1.1	Minuus	2
2.1.2	Identiteetti	4
2.2	Tatuoinnit.....	6
2.2.1	Tatuointien merkitys eri kulttuureissa	8
2.2.2	Nuorisokulttuurit ja alakulttuurit	9
2.2.3	Tatuointitutkimuksia	11
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	15
3.1	Tutkimustehtävä ja kohdejoukko.....	15
3.2	Merkitykset tutkimuskohteena.....	15
3.3	Tutkimusmenetelmä	16
3.4	Teemahaastattelu	18
3.5	Aineisto ja aineiston analyysimenetelmä.....	19
4	TUTKIMUSTULOKSET	21
4.1	Tulosten tärkeimmät teemat	22
4.1.1	Identiteetti	22
4.1.2	Itsevarmuus	24
4.1.3	Itsenäisyys ja sen antama voima	25
4.1.4	Tatuoitujen kohtaama poikkeava kohtelu	27
4.2	Tutkimustuloksissa muita esille tulleita havaintoja	29
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	32
	LÄHTEET	38

LIITTEET

- 1 (1) Teemahaastattelun kysymysrunko
- 1 (2) Teemahaastattelun kysymysrunko

1 JOHDANTO

Kat Von D kirjoittaa kirjassaan High Voltage Tattoo näin: ”Olen kokemuksieni kangas. Tarinani on syöpynyt viivoiksi ja varjostuksiksi ja voit lukea sen käsivarsistani, jaloistani, olkapäistäni ja vatsastani. Mutta niin kuin kaikki muutkin, synnyin alasti ja huutaen, odottaen elämän kirjoittavan itsestään ihooni.” (2009, Takakansi.) Mielestämme näihin sanoihin on hyvin tiivistetty se mitä tatuoinnit voivat merkitä.

Tässä opinnäytteessä tarkastelemme tatuointien moninaisia merkityksiä kantajilleen. Tutkimuksen kohdejoukoksi olimme valinneet alle 29-vuotiaita tatuoituja nuoria haastateltaviksi. Aiheen rajaukseen vaikutti oma mielenkiintomme tatuointeihin ja niiden merkityksiin. Halusimme tehdä aiheesta tutkimuksen, koska tatuointien merkitystä ei ole vielä kovinkaan paljon tutkittu, varsinkaan nuorison tatuointeja.

Tutkimuksen lähtöolettamuksena oli se, että nykyään tatuointeja ei oteta vain huvikseen tai vain siksi, että ”oli niin kivannäköinen kuva, että halusin siitä tatuoinnin”. Nykyään tatuoinnin ottamista harkitaan ja niillä voi olla tärkeitäkin merkityksiä. Tatuoisesta on viime vuosina puhuttu yhä enemmän eräänlaisena muoti-ilmiönä ja se on ohittanut jopa vaatemuodin. Tavoitteena on merkitä itsensä yksilönä ja tehdä omasta kehosta yksilöllinen ”käyntikortti”. (Ruotsalainen 2010, 4.)

Aineistonkeruu menetelmänä käytimme haastattelua, sillä haastattelun kautta pysymme saamaan parhaiten tietoa tutkimuskysymyksiimme. Haastatteluiden tarkoituksena oli saada tietoa tatuointien merkityksistä ja siitä miksi tatuointeja otetaan. Lisäksi halusimme saada tietoa siitä, ovatko tatuoituneet kohdanneet erilaista kohtelua tatuointiansa takia ja jos ovat, niin millä tavalla. Haastattelujen lisäksi kävimme läpi tutkimuksessa aiheesta jo aiemmin tutkittua tietoa saadaksemme mahdollisimman kattavasti tietoa.

Tutkimuksella ei ollut tarkoitus vain tutkia tatuointien merkityksiä. Halusimme tuoda esille myös sen, että tatuoinnit eivät ole vain väriä ihossa, vaan niillä voi olla suuri vaikutus yksilön minuuteen ja identiteettiin. Tatuoinnit ilmiönä ovat mielestämme erittäin ajankohtainen, sillä tatuoinnit yleistyvät vuosi vuodelta. Ennen ihmeteltiin miksi sinulla on tatuointi, kun taas nykyään kysymys on kääntynyt muotoon: miksi sinulla ei ole tatuointia?

Opinnäytetyömme työelämäkumppanina toimii *Juvenia*, nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, joka on osa Mikkelin ammattikorkeakoulun kestävän ja hyvinvoinnin painoalan TKI- ympäristöä. Juveniassa kiinnostuttiin meidän opinnäytetyöaiheestamme, koska heistä aihe lähestyy nuorisoa hyvin mielenkiintoisesta tarkastelukulmasta, tatuointien merkityksistä.

2 TEOREETTINEN TAUSTA

Tässä luvussa käsittelemme keskeisiä käsitteitä, tatuoinnin historiaa, tatuoinnin merkityksiä eri kulttuureissa sekä aiempia tutkimuksia.

Tatuoinnit ovat nykyajan taidetta ja nopeasti yleistyvää kehotaiteen muoto. Moni yhdistää vielä tänäkin päivänä tatuoinnit rikollisiin, prostituoituihin ja jengiläisiin. Tatuoinnit ovat jatkuvasti yleistynyt ilmiö ja yhä enemmän tatuointeja näkee nuorilla. Tutkimuksessamme halusimme selvittää: minkälaisia merkityksiä tatuoinneilla on? ja ovatko tatuoidut kohdanneet poikkeavaa kohtelua muilta ihmisiltä? Näiden edellä mainittujen kysymysten kautta tutkimme tatuointien moninaisia merkityksiä kantajilleen. Esimerkiksi yksilö on voinut kokea saavansa itsevarmuutta tatuoinnistaan.

2.1 Käsitteet

Avaamme aluksi minuuden käsitettä, koska se on mielestämme erittäin tärkeä opinnäytetyömme sisällön ymmärtämisen kannalta. Tuomme esille myös identiteetti käsitteen, sillä nämä edellä mainitut käsitteet liittyvät läheisesti toisiinsa. Lisäksi ne tulivat vahvasti ilmi aiemmissa tutkimuksissa ja korostuivat monen haastateltavamme vastauksissa.

2.1.1 Minuus

Minuudella viitataan yksilön reflektiiviseen itsetietoisuuteen, joka voidaan määritellä kyvyksi tai tavaksi käyttää persoonapronominia ”minä” (Saastamoinen 2006, 171). Artikkelissa personallisuuden yhteyksiä syrjäytymiseen (2015) kerrotaan minän koostuvan kaikesta siitä mitä yksilö on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti. Minän avulla voidaan peilata suhdetta itsen. Ihminen luo ja rakentaa läpi elämän kuvaa itsestään.

Minä joutuu myös työstämään jatkuvasti kokemuksiaan ja tekemään psyykkistä työtä minuutensa eheyden eteen.

Länsimaisen minäkäsityksen mukaan minuutta nähdään kytkettynä jokaisen meidän sisälle. Eikä sen olemus ole havaittavissa ulkoisesta käyttäytymisestämme, fyysisestä olemuksestamme tai erilaisista julkisista sosiaalisista rooleista. Länsimaissa minuutta nähdään yksilöllisenä projektina, jota jokaisen yksilön tulee itse työstää tietoisesti. Minuutta ei pidetä siis annettuna, sillä sen oletetaan rakentuneen erilaisten yksilöllisten valintojen kautta. Minuutta työstetään jokapäiväisessä arjessa ja minuuden pohdinta on sulautunut osaksi arkielämän tilanteita. Kehittyvän minuuden ymmärretään etsivän yhtenäisyyttä ja jatkuvuutta. Yksilö pyrkii tekemään elämästään ymmärrettävän rakentamalla ja kertomalla elämänsä tarinaa. (Saastamoinen 2006, 171–172.)

Toisaalta voidaan ajatella, että kun työskennellään valitsemamme tavoitteiden toteuttamiseksi, saamme ympäristöstämme monenlaista palautetta esimerkiksi kyvyistämme, omista vahvuuksistamme ja heikkouksistamme. Tämän palautteen voidaan ajatella luovan pohjaa meidän minäkuvallemme. Toisin sanoen koska olemme kontaktissa ympäröivän ympäristömme kanssa, saamme sieltä jatkuvasti palautetta eri tavoin. Se millä tavalla ymmärrämme tätä ympäristön palautetta, heijastuu siihen, millä tavalla ajattelemme itsestämme ja sen kautta käsitykseemme omasta minuudestamme. (Nurmi ym. 2014, 159.) Tähän pohjautuen minuus nähdään ihmisen kokemuksena omasta itsestään (Horppu ym. 2014, 77).

Lapsuudesta nuoruuteen siirryttäessä minäkuva muuttuu konkreettisista toiminnan kuvauksista yhä abstraktimmaksi oman itsen määrittelyksi. Tästä johtuen iän myötä minäkuvasta tulee vähemmän riippuvainen saadusta konkreettisesta palautteesta. (Nurmi ym. 2014, 160.) Tämä voi tarkoittaa myös sitä, että ihminen muodostaa ajan myötä käsityksen siitä minkälainen hänen tulisi olla ympäristönsä mielestä ja minkälainen hän itse haluaisi olla (Horppu ym. 2014, 76). Minä voidaan siis pitää objektina, jota tarkastellaan, reflektoidaan ja muutetaan. Ihmisen kyky tarkastella itseään muiden silmin on identiteetin rakentumisen keskeisin edellytys. (Saastamoinen 2006, 174.)

2.1.2 Identiteetti

Identiteetin käsite kietoutuu minuuden käsitteeseen. Kun minuutta määritellään ja arvotetaan, eli se muuttuu kohteeksi, silloin alamme puhumaan identiteetistä. (Saastamoinen 2006, 172.)

Identiteetti on jotain, mikä ei ole pysyvä asia, vaan se muokkautuu ajan myötä ihmisen tiedostamattomissa prosesseissa. Identiteetti pysyy aina epätäydellisenä ja muokkautuu kaiken aikaa. (Hall 1999, 39.) George Herbert Mead on sanonut, että yksilöllinen identiteetti muovautuu jatkuvasti vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Vuorovaikutuksessa muovautunut käsitys itsestä koostetaan omaksi identiteetiksi, jota vasten itseään arvioidaan ja ohjataan omaa toimintaa. (Ahokas ym. 2010, 127.)

Sosiaalinen identiteetti merkitsee samaistumista erilaisiin sosiaalisiin yhteisöihin tai ryhmiin. Lisäksi se voi näkyä johdonmukaisuutena erilaisissa sosiaalisissa rooleissa toimittaessa. Identiteetti tarkoittaa siis erilaisia tapoja, joilla ihmiset ymmärtävät ja määrittelevät itsensä suhteessa itseensä, sosiaaliseen ympäristöönsä sekä kulttuuriinsa. Woodward (2002) on avannut identiteettikäsitteen merkitystä muun muassa seuraavasti: 1) Identiteetti tarjoaa yhteyden eri ilmiöiden ja käsitteiden välille. Tällaisia ilmiöitä ja käsitteitä ovat esimerkiksi persoonallinen – sosiaalinen - psyykkinen, yksilö ja yhteiskunta. 2) Erilaisuutta jäsennetään ja hallitaan identiteetin käsitteen avulla. 3) Identiteettiä ilmennetään symbolisesti ja sitä tuotetaan ilmaisullisesti, esimerkiksi vaatteet, merkit, tyyli. (Saastamoinen 2006, 172–173.)

Hall erottaa identiteetistä kolme erilaista käsitystä:

- Valistuksen subjekti, jonka mukaan ihminen on täysin yhtenäinen yksilö, joka on varustettu järjellä, tietoisuudella ja toimintakykyisyydellä. Näiden keskus on yhtä kuin identiteetti. Keskus on saanut alkunsa ihmisen syntyessä, jonka jälkeen se kehittyy ihmisen kasvaessa.
- Sosiologinen subjekti, jonka mukaan identiteetti muodostuu minän ja yhteiskunnan välisessä vuorovaikutuksessa ja muokkautuu ”ulkopuolella” olevien kulttuuristen maailmojen ja niiden tarjoamien identiteettien kanssa.
- Postmoderni subjekti käsittää identiteetin niin, että se ei ole pysyvä tai kiinteä. Identiteetti muokkautuu jatkuvasti ja subjekti ottaa eri identiteettejä eri aikoina, eivätkä nämä identiteetit muodostu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Ei siis

ole olemassa täysin yhtenäistä ja loppuunsaatettua identiteettiä. (Hall 1999 21–23.)

Mielestämme edellä esitetyt Hallin identiteetin erilaiset käsitykset eivät välttämättä poissulje toisiaan. Sillä on hyvinkin mahdollista, että erilaiset identiteettikäsitykset ovat samanaikaisesti voimassa ihmisen tietystä elämänvaiheesta.

Erikson (1959), nuoruusiän kehityksen kuvauksen klassikko, on kuvannut nuoruuden kehitystä termillä identiteetin kehittyminen. Hänen mukaan sitä voidaan pitää tapahtumasarjana, jossa yhteiskunnan vaatimukset ja haasteet pakottavat nuoren tekemään tiettyjä valintoja ja päätöksiä tulevaan elämäänsä liittyen. Tämä voi näkyä nuoren elämässä erilaisina kriiseinä eri elämänalueilla, niiden ratkaisuna ja sitoutumisena joihinkin tekemiinsä valintoihin. Nämä valinnat taas johtavat myöhemmin tietynlaisiin aikuiselämän roolivalintoihin. Tästä tapahtumakulusta seuraa Eriksonin mukaan minä-identiteetin kehitys, joka voi kehittyä läpi elämän. (Korkiakangas & Lyytinen 1995, 262.) Identiteettiä voidaan siis ajatella merkitsevän ihmisen omaa kokonaisvaltaista käsitystä itsestään, omista fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista ominaisuuksistaan. (Horppu ym. 2014, 77).

Eriksonin mukaan nuoruuden kehitystehtävänä on siis ehyen identiteetin rakentaminen. Hän korostaa identiteetin vaiheittaista kehitystä sekä kehitystehtävien ja kriisitilanteiden ratkaisua, tärkeinä osatekijöinä identiteetin muodostumiselle. Kriisi on aina kahden vastakkaisen ääripään välinen konfliktitilanne ja sen ratkaiseminen edellyttää uusien taitojen kehittymistä. Tämän pohjalta jokaisessa kehitysvaiheessa ihmiselle muodostuu uusi käsitys itsestään ja ympäröivästä maailmasta. Kehitys on sosiaalinen prosessi, johon vaikuttavat yksilön tarpeet, ympäristö sekä näiden välinen vuorovaikutus. Eriksonin mielestä kriisin läpikäynti voi jatkua, vaikka yksilö olisikin jo siirtynyt käsittelemään seuraavaa kriisiä. (Jyväskylän yliopisto 2015.)

Marcia kehitti Eriksonin teoriaa eteenpäin. Marcian (1980) mukaan identiteetin kehitystä voidaan nähdä kaksivaiheisena tapahtumasarjana: 1) Ensimmäisessä vaiheessa nuori etsii erilaisia mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja liittyen sukupuolirooleihin, ammatinvalintaan sekä ideologiseen maailmankuvaan. 2) Toisessa vaiheessa nuori tekee päätöksiä edellä mainituilla elämänalueilla ja sitoutuu joihinkin vaihtoehtoihin. (Kor-

kiakangas & Lyytinen 1995, 262.) Nuoruuden kehitystehtävät seuraavat siis toisiaan ja kehitysolosuhteet muuttuvat jokaisen valinnan mukaan. (Nurmi ym. 2014, 159.)

Erik H. Erikson toteaa ihmisen voivan olla tietoinen itsestään, päämääristään ja suhteestaan ympäristöön. Tätä tietoisuutta hän pitää osana ihmisen identiteettiä ja kutsuu sitä ajasta ja paikasta riippumattomaksi kokemukseksi oman persoonallisuuden samuudesta ja jatkuvuudesta. (Nurmi ym. 2014, 206.)

2.2 Tatuoinnit

Tutkimuksessamme ilmiönä ovat tatuoinnit. Tatuointien varsinaista alkuperää on lähes mahdotonta arvioida, mutta ensimmäiset merkit tatuoinneista on löydetty vuonna 1991 Alpeilta löydetystä Jäämies Ötzin muumiosta. Muumio on arviolta 5200–5300 vuotta vanha. Myös ensimmäisten kristittyjen väitetään olleen tatuoituja. Tatuointien avulla kristityt jaettiin hyviin tai pahoihin ja tatuoinneilla he pystyivät tunnistamaan itsensä tiettyyn ryhmään kuuluviksi. Raamatusta löytyy myös mainintoja tatuoinneista. Arvelaan, että tatuoinnit ovat olleen kiellettyjä 300-luvulta alkaen, koska merkintöjä ei ole löydetty kuin muutamia. (Ruotsalainen 2001, 12–16.)

Egyptiläisiä pidetään tatuointitaidon levittäjinä valtavan valtakuntansa ansiosta. Heidän tatuointitaitonsa ja tekniikkansa omaksuivat mm. kreetalaiset, kreikkalaiset ja arabialaiset. 2000 vuotta ennen ajanlaskun alkua nämä tatuointitekniikat levittyivät Japaniin ja Kiinaan. Tatuointitekniikan keksimisestä ei kuitenkaan tiedetä tämän tarkempaa. (Watkins 2010, 4-5.)

On olemassa monenlaisia tatuointitekniikoita, joita on kehitetty ajan mittaan. Inuiitit tekivät tatuointeja neulalla ja värjätyllä langalla. Indokiinassa käytettiin rivissä olevia neuloja tai teräviksi hiottuja norsunluita tai muita luita, jotka kiinnitettiin tikkuun ja tikku vasaroitiin nopeasti nuijalla. Toimenpide oli kivulias ja siksi käytettiin nopeaa tekniikkaa. (Schiffmacher 2001, 6-7.) Ensimmäinen sähköinen tatuointikone tuotiin markkinoille vuonna 1891. Samuel O'Reilly patentoi koneen keksittyään oman versionsa Thomas Edisonin kymmenen vuotta aikaisemmin markkinoille tuomasta sähköllä toimivista piirtimistä, joilla kaiverrettiin painolevyjä. Koneissa on sama toimintaperiaate, mutta tatuointikoneeseen O'Reilly patentoi tatuointikoneessa olevan putken, jonka sisällä olevaan varteeseen oli juotettu kiinni neulat, jotka tekevät reikiä ihoon ja mus-

tetta lisättäessä syntyi tatuointi. (Juntunen 2004, 152.) Vaikka sähkökone on nykyään käytössä jokaisessa tatuointiliikkeessä, Thaimaassa tatuoinnit tehdään perinteisellä bambutekniikalla. Tatuointi tehdään käsityönä niin, että bambukepin päähän kiinnitetään viisi ohutta neulaa ja muste tikataan ihoon. Suomessa bambu tatuointeja tekee ainakin yksi helsinkiläinen liike. (Juurinen 2014.)

Eurooppaan tatuoinnit alkoivat levitä brittiläisen tutkimusmatkailijan James Cookin retkien mukana. Cook kirjoitti paljon tatuoinneista, sen prosesseista ja eri ilmenemismuodoista. Cookin merimiesten katsotaan antaneen alkunsa tatuoitujen merimiesten traditiolle. (Ruotsalainen 2001, 16–17.) 1700-luvun lopulla merimiesten tatuoinnit alkoivat yleistyä nopeasti ja tällöin myös alettiin perustaa tatuointiliikkeitä vilkkaisiin satamakaupunkeihin. 1900-luvun alussa tatuointihuuma alkoi hiipua ja tatuointeja harrastivat lähinnä vain merimiehet, sirkuslaiset, sotilaat ja rikolliset. (Juntunen 2004, 29–31.)

Tatuointeihin on hyvin pitkään liitetty tietynlainen paheellisuuden stigma. Tatuoinnin ja stigman suhde alkoi kuitenkin muuttua 1960-luvulla Yhdysvalloissa, kun erilaiset nuorten ryhmät alkoivat tatuoida itseään. Moottoripyöräjengit, teddy-pojat ja modit omaksuivat tatuointeja kapinallisuuden merkinä. Hipit ja punkkarit käyttivät tatuointeja ruumiillisuuden manifesteina. (Ruotsalainen 2010, 3-4.) 1960-luvulla myös suosittu muusikot ottivat tatuointeja ja fanit tekivät saman perässä. 70-luvulla tatuointitekniikka ja eri tatuointityylit alkoivat kehittyä vauhdikkaasti ja tästä seurasi tatuointien muuttuminen taiteenlajiksi. (Juntunen 2004, 45.)

Tatuoinnit ilmiönä on yleistynyt valtavasti viime vuosikymmenien aikana. Kun aikaisemmin tatuoinnit yhdistettiin vankilassa istuneisiin, merimiehiin ja rockareihin, nykyään tatuointeja näkee yhä enemmän nuorison eri ryhmiä edustavilla henkilöillä. (Kemppinen 1998, 114–115.) Se miksi tatuoinnit yleisesti liitetään merimiehiin ja rikollisiin johtunee siitä, että merimiehet tatuoivat itseään, kun olivat saavuttaneet tietyn matkan päätökseen. Rikollisjengeillä ja yleensä jengeillä on yhteiset jengitatuoinnit, jotka kertovat mihin jengiin henkilö kuuluu. Tällä tavoin jengiläiset myös pelottelevat vastustajiaan. Riidan sattuessa näytetään tatuointi, joka kertoo minkä jengin kanssa olet aloittamassa tappelua. (Schiffmacher 2001, 8-9.)

Suomessa tatuoinneista alettiin innostua 1970-luvulla, kun nuorisokulttuuri alkoi olla kokonaisvaltainen ilmiö ja viimeisen 20 vuoden aikana tatuointikulttuuri on kehittynyt kovaa vauhtia. Selkeimmin tatuoinnit liittyivät Suomessa 1970-luvun ajan rockabilly-kulttuuriin. (Juntunen 2004, 196–200). Tatuoinnit ilmiönä on ajankohtainen aihe, sillä niistä on tullut muoti-ilmiön lisäksi monimuotoinen ja värikäs tapa ilmaista itseään yksilönä (Ruotsalainen 2001, 9).

Tatuoinnin historia on pitkä ja monimerkityksellinen. Vaikka tatuointien alkuperää on lähes mahdotonta sanoa, on niistä kuitenkin helppoa löytää luotettavaa ja monipuolista tietoa. Tatuointien historiasta voi jo nähdä sen, että tatuoinneilla on suuri merkitys tässä maailmassa. Darwinin sanoin: ”Ei ole olemassa kansaa, joka ei tietäisi tätä ilmiötä” (Schiffmacher 2001, 6).

2.2.1 Tatuointien merkitys eri kulttuureissa

Tatuoinneilla on aikojen saatossa ollut monenlaisia eri tarkoituksia ja merkityksiä. Tatuoinnit voivat merkitä voittoa tai tappiota, surua tai iloa tai ne voivat olla osa rituaalisia menoja. Yksi tarina kertoo, että tatuoinnit ovat saattaneet saada alkunsa kehonmaalauksesta. Kun lähdettiin metsästämään, iho maalattiin maaston väriseksi, jotta ihminen ei näy viheriöstä niin helposti. Tatuoinneilla on myös uskonnollinen merkitys. Tatuoinnilla haluttiin varmistaa paikka taivaassa ja sen avulla kerrottiin Jumalalle kiintymyksestä uskontoon. Intiassa ja Tiibetissä tatuoinnit auttoivat elämässä eteenpäin vaikeina aikoina. Joissakin maissa tatuointeja on pidetty eräänlaisena rokotteenä tai muunlaisena lääkityksenä erilaisiin sairauksiin esimerkiksi reumaan tai päänsärkyihin. (Schiffmacher 2001, 7.) Polynesiassa tatuointi oli siirtymäriitti nuoruudesta aikuisuuteen. Atsteekeilla tatuoinnit kuvasivat tiettyyn heimoon kuulumista ja statusta. Alkukantaisissa kulttuureissa tatuointeja otettiin tuonpuoleisen varalta, sillä jos ihmisestä ei ollut vihkihetkellä asianmukaisesti tatuoitu, joutui hän suoraan helvettiin. Aviotaatuoinnit auttoivat puolisoita löytämään toisensa tuonpuoleisessa. (Watkins 2010, 5–6.)

Koska kaksi haastateltavamme kuuluu islamilaiseen uskontoon, näimme välttämättömäksi tarkastella tatuointeja tarkemmin myös islamilaisesta näkökulmasta. Islamin uskonnossa suhtaudutaan kaikkiin ihmisen kehoa muuttaviin toimenpiteisiin joko kielteisesti tai varoen, sillä ainoastaan kun kyseessä on ihmishengen pelastaminen tai muu

terveydellinen seikka, kehonmuokkaamisia sallitaan. Tästä johtuen tatuointeihin suhtaudutaan islamilaisessa uskonnossa yleisesti ottaen kielteisesti, vaikkakin islamin eri suuntausten välillä saattaa törmätä eriäviin mielipiteisiin tatuointeihin liittyen. (Jaamiet Al-iman 2015.)

Erään tunnetun islamin tutkijan Al-Sayyid Ali Al-Husseini Al-Sistanin (2015) mukaan tatuoinnit itsessään eivät ole kiellettyjä, kunhan niissä huomioidaan tiettyjä asioita esimerkiksi tatuoidun kuvan aihe ja paikka (Al-Sayyid Al-Sistani 2015). Myös islamin tutkijan Al-Sayyid Sabaah Shubberin (2015) mukaan tatuointi ei ole kielletty, sillä asiasta ei ole mainintaa Koraanissa, islamin pyhässä kirjassa. Tatuointia ei pidetä kiellettyinä tai esteinä, mikäli se sijaitsee sellaisessa kehonkohdassa, joka ei kuulu rukoukseen liittyvään rituaalipesun alueisiin, johon kuuluvat kädet kyynärpäähän asti, kasvot, päälaki ja jalkapöytä. Tatuointien sallivuus edellyttää kuitenkin myös sen, että tatuointiin käytetty väri sijaitsee ihon alla, eikä ihon päällä ole mitään erityistä vettä hylkivää ainetta tai maalia. Sillä päivittäisten rukouksien edeltävässä rituaalipesussa on välttämätöntä saada iho kosteaksi vedellä ilman esteitä kuten maali, kuivunut liima tai vastaava vettähylkivä aine. (Al-Sayyid Shubber 2015.)

Al-Sayyid Shubberin mukaan tatuointien kuvissa kaikki sielua omaavat kuva-aiheet ovat kiellettyjä esimerkiksi ihmisten ja eläinten kuvat. Luonto- tai kasvikuntaan kuuluvat kuvat ovat taas sallittuja, koska niitä ei ollut totuttu käyttämään jumalien symboleina tai palvottu jumalina (Palva & Perho 2005, 446). Lisäksi Jumalan ja pyhimysten nimet tai Koraanin sanojen kirjoittaminen omaan kehoon tatuoinnin muodossa ei ole myöskään sallittua, koska ihmisen kehoa ei voi käytännössä aina pitää puhtaana. (Al-Sayyid Shubber 2015.)

2.2.2 Nuorisokulttuurit ja alakulttuurit

Päätimme käsitellä nuorisokulttuuri ja alakulttuuri käsitteet siksi, koska mielestämme ne selventävät yhteiskunnan ja kulttuurin roolia nuorten identiteetin muokkaajina ja kehittäjinä. Tätä näkökulmaa on mielestämme hyvin tärkeä tuoda esille, sillä se tukee aiempaa teoriaosuutta ja tuo syvällisempää ymmärrystä nuorten identiteettiin ja siihen vaikuttaviin asioihin.

Nuorisokulttuureja tutkittaessa pystytään erottelemaan nuorten yleiskulttuuri, vastakulttuuri ja alakulttuuri. Yleiskulttuurissa nuoret sopeutuvat yhteiskunnan valtakulttuurin määrittämiin rajoihin. Vastakulttuurit syntyvät, kun nuoret tietoisesti asettuvat vastustamaan valtakulttuurin arvoja ja tästä syystä ylittävät nuorten yleiskulttuurin rajat. (Heiskanen & Mitchell 1985, 31.) Vastakulttuurit ovat nuorten ilmentämää kapinaa esimerkiksi perhettä vastaan, kun taas alakulttuurit ovat enemmän fyysistä ja sanatonta viestintää yhteiskunnalle (Hoikkala 1989, 31–32). Alakulttuureja syntyy, koska nuoret haluavat vetää tietynlaisen rajan erottautuakseen toisistaan ja rakentaakseen uudenlaisia yhteisöllisyyden muotoja (Hänninen 2014, 86).

Nuorten alakulttuurit auttavat nuoria sopeutumaan yhteiskuntaan ja he rakentavat elämänsä muuttuvassa maailmassa heille mieleiseksi jollakin toisella tavalla kuin mitä yhteiskunta heille tarjoaa (Lähteenmaa 2001, 17). Alakulttuuriin kuulumisen saattaa olla nuorelle positiivinen siirtymä lapsuudesta aikuisuuteen ja alakulttuurien avulla nuori rakentaa identiteettiään ja etsii omaa minuuttaan (Franck 2003, 124).

Nuorisokulttuurit ovat alkaneet syntyä toisen maailmansodan jälkeen, jolloin nuorison keskuudessa alkoi ilmetä radikaaleja poliittisia purkauksia, ylioppilasvallankumouksia ja yleisesti huomattiin nuorten ikäluokkien lisääntyvän. Nuorisokulttuurin historiassa pystytään helposti osoittamaan, että nuoriso on kaikissa yhteiskunnissa ollut aikuisten valtakulttuurin valvonnan alla ja nuoriso on jatkuvasti pyrkinyt vapautumaan tästä kulttuurista muodostamalla omia alakulttuureja. (Heiskanen & Mitchell 1985, 10.)

Nuorisokulttuurikäsitettä on aikojen saatossa käytetty melko vapaasti. Sillä on nimitetty nuorten omaehtoista ryhmätoimintaa tai nuorille suunnattuja kaupallisia tuotteita. Kuitenkin nuorisokulttuuri voidaan määritellä nuorten tavaksi erottautua lapsista ja aikuisista. Nuorisokulttuurin avulla myös muodostetaan tietynlaisia ryhmäidentiteettejä ja joillekin nuorille nuorisokulttuuri on kiteytynyt pukeutumistyyliksi, musiikiksi tai erilaisiksi kulttuurituotteiksi. Nuorisokulttuureista erotellaan erilaiset alakulttuurit esimerkiksi hevarit, skinheadit, punkkarit ja skeittaaajat. (Kaarninen 2006, 12.)

2.2.3 Tatuointitutkimuksia

Tatuoinnit ovat nykyään näkyvä ja hyvin yleinen ilmiö, eikä niiden yleisyydestä ole kovinkaan paljon tarkkaa tietoa. Tatuointien merkitystä on alettu tutkimaan niiden yleistyessä ja tutkimuksia on julkaistu kirjoina. Belitz-Henrikssonin, *Naisen iholla- 32 tarinaa tatuoinneista* – teoksesta, on keväällä 2015 julkaistu myös dokumentti.

Vuoden 2009 nuorisobarometrissa haastateltiin 1900:aa 15–29-vuotiaista siitä, onko heillä tatuointi vai ei. Kaikista vastanneista 13 %:lla oli tatuointi tai useampia. Vain tyttöjen keskuudessa oli havaittavissa, että tatuoinnit yleistyvät iän myötä. Tytöistä 15–19 -vuotiaista 9 %:lla, 20–24 -vuotiaista 12 %:lla ja 25–29 -vuotiaista 19 %:lla oli yksi tai useampi tatuointi. Alueellisesti poikien tatuoinnit olivat yleisempiä maaseuduilla ja tyttöjen kaupunkiseuduilla. Koulutusmuuttujien mukainen vertailu kertoo, että lukiolaisista 9 %:lla ja ammattikoululaisista 13 %:lla oli tatuointi tai useampi. Tutkimuksessa selvisi myös, että tatuoinnit otetaan suurimmaksi osaksi pitkän harkinnan jälkeen, ja että tatuoinneilla on jokin tietty merkitys kantajalleen. (Myllyniemi 2009, 99–102.)

Ruotsalainen kirjoittaa vuonna 2001 ilmestyneessä kirjassa, *Minä? Missä? Milloin?* Kolmetoista tulkintaa identiteeteistä, tatuoidun minäkuvasta. Hän kertoo kiinnostuneensa tatuoitujen kokemuksista ja heidän syistään tatuointien ottamiselle. Tästä hän oli saanut tutkimusidean, jossa tatuoidut ihmiset voisivat kirjoittaa anonyymisti, miten he kokevat tatuointinsa. Hän lähetti tiedotteita tutkimuksestaan sekä kirjoituspyyntöjä 50 eri lehteen. Lisäksi Ruotsalainen lähetti asiakkaille jaettavia ilmoituksia kahdeksaan Suomen tatuointiliittoon kuuluvaan tatuointistudioon. Näin hän pyrki tavoittamaan mahdollisimman monenlaisia ihmisryhmiä. Noin kolmen kuukauden aikana hän sai 180 vastausta. Analysointivaiheessa hän keräsi kirjoituksista sellaisia piirteitä, jotka toistuivat eri vastaajien kertomuksissa. (Ruotsalainen 2001, 13.)

Tutkimuksensa perusteella Ruotsalainen kertoo tatuoinnin merkitsevän ihmisille eri asioita, joilla minuutta kytetään moninaisiin merkitysverkostoihin. Kuvittamalla omaa kehoa, ihminen jäsentää hyvin henkilökohtaisia asioita esimerkiksi seksuaalisuutta tai omaan ulkomuotoon liittyviä merkityksiä. Toisaalta tatuoinnilla voidaan ilmentää sitoutumistaan yhteiskunnalliseen asemaan, kulttuuriin tai tiettyyn ryhmään. Tatuoinnin ollessa yhteisöllinen tapa, sen ottaminen ei ole välttämättä aina ollut yksi-

lön vapaa valinta tai tahto. Tatuointi on saatettu myös ottaa hetken mielijohteesta. Ruotsalainen (2001, 14) viittaa Nummijoen sanoihin siitä, että tatuoinnista on myös joskus käytetty termiä *ihmisdesign*. Silloin termillä on viitattu sellaisiin ihmisen ulkoisen olemuksen muokkaustoimiin, joita ei voi pestä pois. Ruotsalainen (2001, 15) viittaa kirjoituksessaan myös Helena Sederholmin (1996) pohdintoihin artikkelista, Ruumis Kiinan muurin mittana. Sederholmin pohdinnoissa korostetaan sitä, että esteettinen kokemus *menee ohi* kun taas tatuointi *on*. Näin ollen tatuointia ei koeta vaan sitä eletään. Se ei ole objekti vaan siitä tulee pysyvä osa itseä. (Mt. 7, 15, 18.)

Tatuointi on muuttunut muoti-ilmiöksi, monimuotoiseksi ja värikkääksi tavaksi itsensä ilmaisemiseen yksilöllisellä ja uniikilla tavalla. Muoti-ilmiöt ovat taipuvaisia kehittämään ympärilleen niin sanottuja ”jäljitelmäilmiöitä”. Tatuointien tapauksessa voidaan jäljitelmäilmiönä pitää siirtokuvat, jotka kestävät ihossa muutamia päiviä. (Mt. 29.)

Tatuointien yhteydessä voidaan puhua fyysisestä ja emotionaalisesta kehosta. Emotionaalisessa näkemyksessä tatuoitu tarkastelee kehoaan palasina ulkoapäin. Asettumalla ulkopuoliseksi välillä jopa kriittiseksi tarkkailijaksi, yksilö rakentaa itselleen ruumiillisen omakuvan, joka toimii pohjana tarkoin harkitulle kehonmuokkaukselle. Tatuoinnin piilotettavuus tai peitettävyyys ja eroottisuus voivat myös olla kytköksissä toisiinsa. Aineistossa ilmeni myös sukupolviero suhtautumisessa tatuointeihin erityisesti nuorten tatuoitujen ja heidän vanhempiansa välillä. Monissa vastauksissa ilmeni vanhempien konservatiivi vivahteiset käsitykset tatuoinneista ja tatuoiduista. Lisäksi jotkut ovat kokeneet asuinpaikkakuntansa olevan epäsuotuisa tatuoinneille. (Mt. 15–20.)

Ruotsalaisen tutkimuksessa huomattavan useat vastaajat ovat vieläkin joutuneet kohtaamaan ihmisten olettamuksia siitä, että vain tietyn tyyppisillä ihmisillä on tatuointeja. Nykyään tatuoitujen ihmisten joukkoa voidaan kuitenkin pitää vailla mitään tyyppillisiä piirteitä. Aineistosta ilmeni, että ihmisen sosiaalinen ympäristö voi asettaa ihmiselle tiettyjä odotuksia. Silloin yksilön tatuoinnin ottaminen koetaan kapinointina sosiaalista virtausta vastaan. Myös tatuointien esteettisyyteen kiinnitetään huomiota: niiden kauneusarvoja arvioivat sekä tatuoidut että tatuoimattomat. Luultavasti toisten tatuointeihin suhtautuvat kriittisemmin ne, joilla on itselläänkin tatuointeja. (Mt. 20–21.)

Usein unohdetaan, että tatuoinnin kaltaisia lopullisia ja peruuttamattomia valintoja tehdään muutenkin elämässä esimerkiksi lasten hankkiminen, avioliitto, ammatissa urautuminen ja elämän arvot yleensä. Monessa vastauksessa on mietitty hyvinkin tarkkaan vanhenemisen vaikutuksia tatuointiin: naiset pyrkivät usein valitsemaan tatuointilleen sellaisia paikkoja kehossa, joissa iho rypistyy mahdollisimman vähän esimerkiksi nilkan tai lapaluun alue. (Mt. 22–23.)

Tatuoinnit voidaan pitää merkinä omasta identiteetistä, symbolina oman alkuperän tuntemisesta tai elämänmuutoksesta. Jollekin tatuoinnista tulee osa identiteettiä välittömästi, joillekin taas kuvaa hahmotetaan identiteetiksi vasta ajan myötä. Tatuoinnin arvo voidaan nähdä sen pysyvyydessä: kokemisen sijaan sitä eletään, kuolemaan saakka. (Mt. 24, 27.)

Nykyinen tatuointikulttuuri on edennyt esteettisesti pitkälle, sillä yhä useammin tatuointi on kantajansa omaa designea tai omasta ideasta lähtöisin. Ruotsalaisen keräämästä tutkimusaineistosta selvisi, että muutama vastaaja on kokenut tutkimukseen osallistumisen hyödyksi itselleen: se oli antanut heille syyn pohtia tatuointinsa henkilökohtaisia merkityksiä. Monien vastaajien kohdalla näkyi myös se, ettei syitä tarvinnut etsiä tai keksiä, koska ratkaisut ja päätökset ovat olleet tarkoin harkittuja. Ihmisten suhde tatuointiin on monimuotoinen: toisille riittää kahden kuukauden miettimisaikaa tatuoinnin ottamiselle, kun taas toiselle on kestänyt harkita asiaa jopa kymmenen vuotta. Kirjoituksen lopussa huomautetaan siitä, että tatuoinnin takaa ei pystytä aina erittelemään tarkkaan harkittua ajatusta. Tatuoinnin ottamisen syitä on hyvin paljon ja monet niistä myös henkilökohtaisia, siksi kattavia totuuksia tatuoinneista ei voi eikä kannata lähteä etsimään. (Mt. 15, 28–29.)

Hanna Hirvonen tutki vuonna 2011 tehdyssä pro gradu – tutkielmassaan, Iholla: Tatuoinnit identiteetin ja ruumiillisuuden merkitsijöinä, tatuointeja, niiden ottamisen syitä sekä niiden merkityksiä kantajilleen. Hän tarkasteli tatuointeja laajemmin ruumiillisuuden ja identiteetin rakentumisen näkökulmista. Tutkimuksessa keskityttiin tarkastelemaan tatuoitujen suomalaisten suhdetta omiin tatuointeihinsa ja omaan kehoonsa. Lisäksi tuotiin esille tatuoitujen ajatuksia, jotka ilmensivät heidän suhteensa tatuointeihin yleisesti. Hirvonen lähestyi aihetta käyttäen kahta hyvin mielenkiintoista lähestymistapaa: tatuoinnit osana sosiaalista kanssakäymistä ja ihmisten ulkoasua. Hän

haastatteli 9 tatuoitua ihmistä kasvokkain tehtyjen teemahaastattelujen sekä Messenger- haastattelujen kautta. Haastateltavista kolme oli naisia ja kuusi miehiä.

Aineistoa analysoidessaan Hirvonen erotti kolme pääteemaa ja niistä nousseita useita alateemoja, jotka toistuivat aineistossa osoittaen merkityksellisyytään. Pääteemoihin kuului omat tatuoinnit, sosiaaliset merkitykset sekä tatuoinnit yleensä. Tutkimuksessa tatuointien tärkeimmiksi tehtäviksi osoittautuivat tatuointien toimiminen muistoina kantajilleen sekä muistuttajina heidän eletystä elämästään. Aineistosta ilmeni myös se, että tatuointeja otettiin sellaisessa elämän ajankohdassa, johon liittyi paljon muutoksia omassa elämäntilanteessa. Siksi ne toimivat kantajilleen myös kertojina heidän aikaisemmista elämäntilanteistaan ja niissä tapahtuneista muutoksista. Haastateltavat olivat kokeneet omat tatuointinsa hyvin henkilökohtaisiksi asioiksi, sillä ne toimivat heille ikään kuin muistoina. Siksi he eivät halunneet muiden kiinnittävän niihin liikaa huomiota. Tatuointien positiivinen huomiointi koettiin kuitenkin miellyttäväksi. (Hirvonen 2011, 20, 40–66.)

Tutkimuksessa ilmeni, että tatuoitujen ihmisten kiinnostus tatuointeja kohtaan oli tavallista. Lisäksi tatuidut tarkastelivat ja arvioivat mielellään toisten ihmisten tatuointeja, sillä niitä verrattiin taideteoksiin, koristeisiin, koruihin ja sisustusesineisiin. Niitä nähtiin myös oman persoonan piirteiden korostamisen ja esille tuomisen välineinä. Haastateltavat kokivat tärkeäksi tatuointien peitettävyyden normaalivaatetuksen avulla sosiaalisten kanssakäymistilanteiden aikana. Heidän mukaan tatuointien näkyvyyttä piti rajoittaa muun muassa työkaverien, vanhempien sekä yleisesti vanhempien ihmisten seurassa. Haastatteluissa korostui kuitenkin sitä, että tatuoinnit piti kantaa ylpeydellä eikä niitä pitänyt hävetä. (Mt. 73–75.)

Jenny Belitz-Henrikssonin *Naisen iholla – 32 tarinaa tatuoinneista* (2013, 7-52) on keskittynyt vain naisten tatuointitarinoihin. Kirjoittaja sai idean kirjaan vuonna 2006, kun näki tatuidun naisen ja hänen tatuoinnin tarina jäi mietityttämään, joten hän päätti kirjoittaa kirjan tatuoinneista naisnäkökulmasta. Kirjaa lukiessa käy ilmi, että asenteet tatuointeja kohtaan ovat muuttuneet. Nykyään ollaan suvaitsevaisempia ja töitäkin saadaan helpommin vaikka on tatuointeja. Kirjan haastatteluista naisista monilla oli tatuoinneissaan jokin tietty teema. Kirjassa kävi myös ilmi, että tatuointeja otetaan paljon silloin, kun elämässä koetaan jokin käännekohta esimerkiksi ero, syntymä tai kuolema. Tatuoinneilla on siis suuri merkitys, mutta niitä otetaan myös hetken mieli-

johteesta. Jotkut kirjan naisista olivat kohdanneet jonkinlaisia ennakkoluuloja, mutta lähinnä vanhemmalta sukupolvelta. Tatuoinnit ovat tuoneet naisille itsevarmuutta ja he ovat halunneet tuoda esille sen, että myös nainen voi olla tatuoitu.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimustehtävä ja kohdejoukko

Tutkimukseemme valittiin alle 29-vuotiaita tatuoituja nuoria. Tarkoituksena oli haastatella noin kymmentä tatuoitua nuorta, mutta saimme haastateltavaksi kahdeksan. Tutkimuksessa tatuointien määrällä ei ollut merkitystä, sillä keskityimme vain tatuointien merkityksiin.

Opinnäytetyömme tutkimustehtävänä on selvittää tatuointien merkityksiä kantajilleen. Tutkimuskysymyksinä ovat seuraavat kysymykset:

1. Millaisia merkityksiä tatuoinneille annetaan?
2. Ovatko tatuoituneet kohdanneet poikkeavaa kohtelua muilta ihmisiltä?

3.2 Merkitykset tutkimuskohteena

Merkityksiä voidaan pitää kontekstiherkkinä, sillä asioilla tai esineillä ei itsessään ole merkitystä. Siksi merkityksiä etsiessä, joudumme suhteuttamaan niitä toisiin asioihin. Näin ollen eri asioiden välisten vivahteiden havaitseminen on edellytys merkitysten tulkinnalle. Sosiaalistuessamme osana vallitsevaa kulttuuria, opimme tulkitsemaan tuttujen toimintojen merkityksiä lähes ongelmitta. Toisaalta vieraassa kulttuurissa merkitysten väärinymmärtämisen riski on suurempi. Osa merkityksistä on tiedostettuja ja toiset taas piileviä. (Moilanen & Räihä 2010, 46.)

Merkitykset liittyvät myös toisiinsa muodostaen merkitysrakenteita: vaikka tiedostamme yksittäisiä merkityksiä, niiden välinen yhteys voi olla hämärä. Asiat voivat siis saada merkityksensä suhteestaan toisiinsa. Siksi merkityksiä tulkitessa on ensin hahmotettava tämä merkitysten verkko. Kun puhutaan merkitysten tulkinnasta, tarkoitetaan niiden välittämistä ja ymmärtämistä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Inhimillistä todellisuutta voidaan katsoa monimerkitykselliseksi, sillä ihmiset ymmärtävät toisensa omista lähtökohdistaan käsin. Koemme asioita eri tavalla, koska olemme yk-

silöitä. Siksi samalta näyttävä asia voi olla erilainen eri ihmisille. Merkityksiä etsiessä, etsitään henkilökohtaisia merkityksenantoja, jotka voivat heijastaa kulttuurisia tapoja ja tarinoita. (Mt. 2010, 47.)

Tulemme tutkimuksessamme keskittymään tatuointien merkityksiin yksilön elämässä. Kyse on siitä, mitä ihminen tavoittelee tatuoinnillaan sekä tietoisesti että tiedostamattaan ja siitä mitä tatuointi hänelle antaa. Näin ollen tatuoinnin ottaminen saa merkityksensä osana ihmisen tavoitteita, kokemuksia ja arjen askareita. Merkitysrakenteen analyysissä tarkoituksena on paljastaa ihmisen toimintaa ohjaavia piileviä merkitysstruktuureja (Mt. 2010, 50–57).

3.3 Tutkimusmenetelmä

Tutkimuksemme on kvalitatiivinen eli laadullinen ja sen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Tutkimuksen tausta-ajatuksena on se, että todellisuus voi olla moninaista. Aineiston keruussa pyrimme analysoimaan keräämämme haastatteluai-
neistoa. Tarkoituksenamme on nauhoittaa haastattelut, jotta voimme litteroida eli kirjoittaa niitä puhtaaksi myöhemmin analysointia varten. Kvalitatiiviselle tutkimukselle on ominaista pyrkimys tutkia kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tätä yritämme toteuttaa laajojen haastattelukysymystemme avulla. Tutkija ei voi kuitenkaan poistua kokonaan omista arvolähtökohdistaan ja tarkastella ilmiötä objektiivisesti, sillä arvot muovaavat pyrkimyksemme ymmärtää tutkimaamme ilmiötä. Siksi pyrimme keskittymään tosiasioiden löytämiseen. (Hirsjärvi ym. 2007, 157.)

Kvalitatiivinen tutkimus termi sisältää nykyään useita merkityksiä: kasvatustieteessä, sosiologiassa ja psykologiassa on omat traditionsa kvalitatiiviseen tutkimukseen liittyen. Siksi kvalitatiivisen tutkimuksen voidaankin ajatella koostuvan moninaisista tutkimusjoukoista ja lähestymistavoista esimerkiksi etnografia, elämäkertatutkimus, dialogitutkimus, fenomenologia jne. Hirsjärvi (2007) viittaa Teschin näkemykseen, jonka mukaan kvalitatiiviseen tutkimukseen kuuluvien erilaisten tutkimusorientaatioiden välillä on kuitenkin vahva perheyhtäläisyys. Niissä kaikissa korostuu sosiaalisten ilmiöiden merkityksellinen luonne sekä tarve ottaa tämä huomioon tulkittaessa, selittäessä tai kuvattaessa sosiaalista toimintaa, kommunikaatiota tai kulttuuria. (Mt. 158–159.)

Kvalitatiiviselle tutkimukselle ominaista on muun muassa:

- Kokonaisvaltainen tiedon hankinta sekä aineiston koonti todellisissa, luonnollisissa tilanteissa
- Tutkimuksessa suositaan ihmistä tiedon keruun instrumenttina: luotetaan omiin havaintoihin ja keskusteluihin tutkittavien kanssa
- Induktiivisen analyysin käyttö: pyritään ilmentämään odottamattomia seikkoja, siksi lähtökohtana ei pidetä hypoteesien ja teorian testaamista vaan aineiston yksityiskohtaista tarkastelua
- Aineiston hankinnassa käytetään laadullisia metodeja: suositaan sellaisia metodeja, joissa tutkittavien ”ääni” ja näkökulmat tulevat esille esimerkiksi teemahaastattelulla, osallistuvalla havainnoinnilla, ryhmähaastattelulla sekä erilaisten dokumenttien ja tekstien diskursiivisella analyysillä
- Kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti: ei käytetä satunnaisotoksen menetelmää
- Tutkimuksen edetessä muotoutuu myös tutkimussuunnitelma: joustava tutkimuksen toteutus ja olosuhteiden mukainen suunnitelmien muuttaminen
- Tapauksia käsitellään ainutlaatuisina ja aineistoa tulkitaan sen mukaisesti

(Mt. 160.)

Hirsjärvi (2007) viittaa Teschn tekemään luokitukseen, jonka mukaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa kiinnostus kohdistuu seuraavasti: kielen piirteistä → säännönmukaisuuksien keksimisestä → tekstin tai toiminnan merkityksen ymmärtämisestä → reflektiosta. Edellä mainitun tyypittelyn voidaan tarkastella ulottuvuuden jatkumona, jossa tutkimustyyppi muuttuu vähemmän strukturoiduksi ja enemmän kokonaisvaltaiseksi siirryttäessä vasemmalta oikealle päin. Viimeisellä reflektio-vaiheella tarkoitetaan sitä, että aineistoa käsitellään syvällisesti sen näkemyksen perusteella, joka on syntynyt tutkijan yksityiskohtaisen perehtymisen avulla. Tämä on kuitenkin vain yksi tapa nähdä kvalitatiivista tutkimusta, joka on verrattavissa väripalettiin: jokainen tutkija tekee omanlaisensa tutkimuksen sekoittaen värejä omalla ainutlaatuisella tavallaan. (Mt. 161.)

Moilanen ja Räihä (2010) viittaavat Malinowskin kirjoituksiin, joissa hän kertoo kolmenlaisesta keinosta lisätä laadullisen tutkimuksen validiteettia eli pätevyyttä.

1. Tutkijan on kuvattava tarkasti sitä, miten hän on hankkinut aineistonsa sekä miten hän on kyseisiin johtopäätöksiin päätenyt.

2. Tutkijan on raportoitava tarkasti, jotta lukija pystyy arvioimaan sen varassa tutkimuksen luotettavuutta.
3. Tutkijan on pidettävä teoriat ja tulkinnat selvästi erossa informanttien lausunnoista ja suorista havainnoista. Tämä on merkitysrakenteiden tulkinnan kannalta tärkein ohje. (Moilanen & Räihä 2010, 58.)

Pyrimme huomioimaan näitä edellä mainittuja seikkoja aineistoanalyysissämme tutkimuksemme luotettavuuden lisäämiseksi. Seuraavassa kohdassa kerromme tarkemmin tutkimuksemme metodista, teemahaastattelusta, jonka olemme valinneet aineistonkeruumme menetelmäksi. Lisäksi kuvaamme aineiston käsittelymenetelmää mahdollisimman tarkasti, jotta lukija pystyisi arvioimaan tutkimustamme helpommin.

3.4 Teemahaastattelu

Valitsimme aineistonkeruumenetelmäksi teemahaastattelun, joka perustuu keskusteluun, sillä koimme, että se on paras keino saada laajasti tietoa käsiteltävästä aiheesta. Teemahaastattelun vuorovaikutustilanteessa tavoitteena on saada selville haastateltavilta heitä kiinnostavat asiat tai ainakin sellaisia asioita, jotka kuuluvat tutkimuksen aihepiiriin. Perinteisestä kysymys-vastaus haastattelutilanteesta on viime vuosina siirrytty keskustelevampiin epävirallisiin haastattelutilanteisiin. Haastattelutilanteelle ominaista on myös mahdollisimman rentona ja vilpittömänä oleminen. Jokaisen tutkijan on kuitenkin löydettävä omat rajansa: miten hän kohtaa haastateltavan ja kuinka paljon antaa itsestään tietoja haastattelutilanteen keventämistä varten. (Eskola & Vastamäki 2007, 25–26.)

Haastatteluun suostumisessa on yleensä ainakin kolme motivoivaa tekijää:

- Haastateltava kokee haastattelun tarjoavan mahdollisuutta oman mielipiteen esilletuomiseen. Haastattelua koetaan kanavana, jonka kautta saadaan oma ääni kuuluviin.
- Haastateltavalla on halu kertoa omista kokemuksista. Taustalla voi olla ajatus omien ajatusten ja vastausten tärkeydestä tai halu saada omat ajatuksensa muiden tietoon. Lisäksi taustalla voi olla empaattinen ajatus siitä, että muut samassa tilanteessa olevat henkilöt voivat hyötyä hänen kertoessa omista kokemuksistaan.

- Haastateltava on voinut olla aikaisemmin osallistunut tieteelliseen tutkimukseen ja siitä on jäänyt hänelle hyvät kokemukset. (Mt. 2007, 26–27.)

Haastattelutyypiksi olemme valinneet puolistrukturoidun teemahaastattelun, jossa kysymykset ovat kaikille samat, mutta valmiita vastausvaihtoehtoja ei käytetä. Näin haastateltava saa vastata omin sanoin, jolloin pystymme saamaan laajemmin tietoa. Teemahaastattelussa teema-alueet eli haastattelun aihepiirit on määrätty etukäteen. Menetelmästä puuttuu kuitenkin strukturoidulle haastattelulle tai lomakehaastattelulle tyypillinen ominaispiirre: kysymysten tarkka muoto ja järjestys. Tällöin haastateltava huolehtii siitä, että kaikki teema-alueet, joita on päätetty etukäteen, käydään läpi haastateltavan kanssa. Näiden teema-alueiden järjestys ja laajuus voivat kuitenkin vaihdella haastattelusta toiseen. (Mt. 2007, 27–28.)

3.5 Aineisto ja aineiston analyysimenetelmä

Vaikka alussa haastattelusta oli enemmänkin kiinnostuneita, saimme niitä aikaan kahdeksan. Valitsimme haastateltaviksi sellaisia, joilla oli ollut tatuointi jo pidemmän aikaa, vähintään vuoden. Koimme, että näin saisimme paljon kattavammin kokemuspohjaista tietoa. Haastatteluista kaksi toteutettiin sähköpostikyselyinä, sillä pitkästä välimatkasta johtuen, haastateltavien kanssa kasvotusten kohtaaminen osoittautui hankalaksi. Haastateltavista seitsemän oli naisia ja yksi mies. Iältään he olivat 20 – 26 välillä. Haastattelut toteutettiin Turussa ja Mikkelissä syksyllä 2015.

Valitsimme teemoittelun haastatteluaineistomme käsittelymenetelmäksi. Moilasen ja Räihän (2010) mukaan teemoittelussa jäsennetään aineistoa teemojen mukaisesti ja pelkistetään sitä etsimällä tekstistä olennaisimmat asiat. Pyrkimyksenä on näin tavoittaa tekstin merkityksenantojen ydintä löydettyjen teemojen avulla. Teemat eivät kuitenkaan liity tekstin yksittäisiin kohtiin, sillä niissä on huomioitava koko tekstin sisältö. (Moilanen & Räihä 2010, 55.) Aineistomme teemoittamisessa luimme tekstin useaan kertaan pyrkien löytämään sen keskeiset merkitykset rivien välistä. Lähestymistapamme oli aineistolähtöinen: haimme tekstistä tatuointien merkityksiin liittyviä asioita. Lähestyimme tekstiä kuitenkin myös kokonaisuutena, jolloin pystyimme rakentamaan siihen oman sisällöllisen logiikan.

Teemoitimme aineistoa etsimällä aineistosta erilaisia teemoja, joista informantit eli tutkittavat, puhuivat. Lisäksi teemoitimme aineistoa omien kysymysten kautta eli lähdimme tekemään haastatteluja tiettyjä kysymyksiä käyttäen. Mikäli havaitsimme informanttien vastauksista yhteisiä teemoja, otimme niitäkin käsittelyyn. Pyrimme keskittymään siihen, mitä informantit puhuivat kunkin teeman kohdalla. Tavoitteenamme oli löytää informanttien antamia merkityksiä.

Kun olimme löytäneet erilaisia teemoja, täsmensimme niiden merkityssisältöjä käsitekartan avulla: etsimme tekstistä kuhunkin teemaan liittyvät asiat ja esitimme niitä käsitekartan muodossa. Tämän jälkeen muotoilimme kunkin teeman merkityssisältöä sanallisesti. Seuraavassa vaiheessa eri teemojen käsitekartat liitettiin toisiinsa, jolloin syvennettiin teemojen merkityssisällön tulkintaa. Tästä johtuen kukin teema sai merkityssisältönsä sekä itsenäisesti että suhteessa toisiin teemoihin. Näin meille syntyi myös yksityiskohtainen merkitysverkosto.

Teemoittamisessa on jaksettava tarkastella kriittisesti syntyneitä teemoja ja merkitysverkostoja. Sillä on olemassa vaara siitä, että tulkitsija tuo tekstiin sellaisia teemoja, joita ei siellä ole. Siksi tekstiä on hyvä käydä huolellisesti läpi moneen kertaan etsien sieltä sellaisia asioita, jotka voivat olla ristiriidassa tulkintojen kanssa. Merkitysten pätevyyttä on myös hyvä arvioida. Tässä vaiheessa on huomioitava se, ettei lähdetä rakentamaan tutkittavasta asiasta liian kokonaisvaltaista tarinaa. Yhteydet synnyttävät merkityksiä, joiden tulkinta edellyttää tutkijalta jonkinlaista kokonaiskuvaa tutkittavasta ihmisestä. Meissä jokaisessa on olemassa tarinoita, jotka aktivoivat arkielämämme synnyttämiä tulkintakehyksiä. Tarinana voidaan pitää esimerkiksi tutkittavan identifioiminen tai tunnistaminen murrosikäiseksi, opettajaksi tai perheenäidiksi. Näiden tarinoiden varassa on helppo rakentaa uusia merkityksiä tulkittavaan tekstiin. Kuitenkaan kyseiset merkitykset eivät välttämättä ole niitä alkuperäisiä merkityksiä, joita tutkittavat ovat antaneet asioille ja ilmiöille. (Moilanen & Räihä 2010, 56–57.)

Tulkintojen arvioinnissa on apua dialogista: kun tutkijalla on kumppani, tulkintojen pätevyyttä voidaan tarkastella kriittisesti. Lisäksi kumppani voi esittää uusia tulkintoja tai epäilyjä joidenkin tulkintojen paikkansapitävyydestä. Tutkimuksessa pyrimme rakentamaan mahdollisimman johdonmukaista merkityksenantojen verkostoa, jossa ristiriitaisuuksien etsiminen on tärkeässä asemassa. Ristiriidattomaan tulkintaan pääseminen ei aina ole mahdollista tai edes suotavaa, sillä ihmisten käsitykset voivat ja

saavat olla ristiriitaisia. Näin ollen ristiriitaisuuksien hävittäminen vääristäisi merkitysten tulkintoja ja on siksi tarpeeton. (Mt. 2010, 57.)

Laadullisessa tutkimuksessa ei tehdä yleistyksiä varsinaisesta tekstistä vaan tulkinnoista. Tällöin tulkintojen perusteleminen liittyy kiinteästi päätelmien yleistettävyyteen. Yksityiskohdistakin voi löytää yleistettävissä olevia asioita, mutta niiden näkeminen voi kuitenkin olla vaikeaa. Oman ympäristömme todellisuutta jäsentävät kulttuuriset piirteet kuten tavat ja tottumukset, jotka ohjaavat toimintamme meidän huomaamatta, ovat meille liiankin tuttuja. Siksi niiden havaitseminen on vaikeaa. Tilastollisten menetelmien periaatteella toimiva yleistäminen on laadullisessa tutkimuksessa mahdotonta. Moilanen ja Räihä (2010) viittaavat Alasuutariin, joka käyttää laadullisen tutkimuksen yleistämisen käsitteen tilalla suhteuttamisen käsitettä. Alasuutarin mukaan suhteuttaminen toimii käsitteenä paremmin: siinä tutkijan on osoitettava lukijalle, missä suhteessa hän olettaa tai väittää tutkimuksensa heijastavan muutakin kuin sitä yksittäistä tapausta, jota hän ensisijaisesti analysoi. (Mt. 2010, 67.)

4 TUTKIMUSTULOKSET

Kaikissa yhteiskunnissa heimoista Läntisiin kulttuureihin ihmiskehoa on puettu eri tavoin: vaatteilla, koruilla ja maalilla. Pukeutuminen ja koristelu peilaavat symbolisen, viestinnällisen ja esteettisen roolin itsensä esittelyssä. Sama pätee myös tatuointeihin. Nykypäivänä ulkonäköä voi muuttaa erilaisia keinoja käyttäen. Tatuointien kantaminen voi muuttaa yksilöiden sosiaalista vuorovaikutusta, ulkonäköä ja toimia identiteettin kuvaajana. Tatuointien voidaan nähdä toimivan samalla tavalla kuin virkapuvut: ne näyttävät yksilön jäsenyyden tiettyyn ryhmään yhteiskunnassa. Ryhmän sisällä on kuitenkin myös laajasti erilaisuutta. Tatuoinnin ottaminen voi joskus erottaa yksilöitä toisista yhteiskunnan jäsenistä, jotka näkevät tatuoituja poikkeavina. Se voi myös avata uuden maailman ihmisille, joilla on yhteisiä kiinnostuksenkohteita. (Lawrence 2001, 3-6.)

Tutkimuksemme lähtöolettamuksena oli, että nykyään tatuointeja ei oteta huvikseen tai siksi, että ”oli niin kivannäköinen kuva, että halusin siitä tatuoinnin”. Ruotsalaisen (2001) ja Belitz-Henrikssonin (2013) tutkimuksissa ilmeni kuitenkin, että vaikka nykyään tatuointeja harkitaan, edelleenkin löytyy niitä, jotka ovat ottaneet tatuointejaan hetken mielihoiteesta. Tatuointien harkinta-aika voi siis vaihdella yksilöstä toiseen:

toisille riittää muutaman kuukauden miettimisaika, toiset taas harkitsevat asian jopa kymmenen vuotta. Aineistomme perusteella lähtöolettamuksemme piti suurelta osin paikkansa, sillä haastateltavien keskuudesta löytyi ainoastaan kolme, jotka olivat tietoisesti ottaneet tatuoinnin hetken mieltäjohteesta. Loput haastateltavista kertoivat harkinneensa tatuointiensa ottamista kahdesta kuukaudesta neljään vuoteen.

4.1 Tulosten tärkeimmät teemat

Haastatteluissa korostui muutama teema ylitse muiden: identiteetti, itsevarmuus, itsenäisyys ja sen antama voima sekä tatuoitujen kohtaama eriävä kohtelu. Seuraavaksi esittelemme analyysimme edellä mainituista teemoista. Olemme myös valinneet haastateltavien vastauksista muutamia sitaatteja analyysiin liittyen.

4.1.1 Identiteetti

Haastateltavien vastauksista tuli esille, että tatuointeja pidetään osana identiteettiä. Tatuointeja ei voitu nähdä minuudesta erillisenä asiana vaan ne ovat osa minuutta. Neljä haastateltavista koki, että tatuoinnit ovat jopa luoneet heille identiteetin. Haastateltavistamme yksi kertoo pyrkineensä tietoisesti muokkaamaan ulkonäköään itsensä näköiseksi tatuoinneilla. Hänellä on siis ollut tietynlainen käsitys omasta identiteetistään jo ennen tatuoinnin ottamista. Tässä tapauksessa tatuoinnit toimivat ikään kuin välineenä ilmaista omaa minuuttaan muille. Tähän liittyen Saastamoinen (2006) on viitannut siihen, että erilaisuutta jäsennetään ja hallitaan identiteetin käsitteen avulla. Hänen mukaan identiteettiä ilmennetään symbolisesti ja sitä tuotetaan ilmaisullisesti, esimerkiksi vaatteet, merkit, tyyli. Tatuoinnit voidaan siis nähdä yhtenä symbolisena ilmaisutapana omalle identiteetille.

Luvussa 2.1.2 olemme tuoneet esille Erik H. Eriksonin toteamus siitä, että ihminen voi olla tietoinen itsestään, päämäärästään ja suhteestaan ympäristöön. Tätä tietoisuutta hän pitää osana ihmisen identiteettiä ja kutsuu sitä ajasta ja paikasta riippumattomaksi kokemukseksi oman persoonallisuuden samuudesta ja jatkuvuudesta. (Nurmi ym. 2014, 206.) Tämän perusteella voidaan siis nähdä ihmisen tietoisuuden olevan osa yksilön identiteettiä, joka on ajasta ja paikasta riippumaton kokemus. Tämän voisi ymmärtää niin, että yksilön identiteetin kehittymisestä huolimatta, yksilön kokemus omasta persoonallisuudestaan, voi säilyä samana läpi elämän. Haastateltavistamme

viisi oli maininnut vastauksissaan tatuointien vaikuttavan jollain tapaa identiteettiinsä ja sen kehittymiseen.

”Identiteettiin se on vaikuttanu ehkä sillei, että se on osa minua niin se on osa identiteettiäni. Mun identiteetti on ”Minä olen Maria, minä olen tatuoitu”. ” (Tyttö 26 v.)

”Tatuointini ovat antaneet minulle identiteetin. Ennen ajattelin olevani hiljainen hisukka, joka on kaikkien muiden varjossa. Tatuointieni ansiosta olen tuonut itseäni esille. Äitini on sanonut, että minä en olisi minä, jos minulla ei olisi tatuointeja.” (Tyttö 26 v.)

”Olen aina ollut hyvin tietoinen ulkonäöstäni ja pyrkinyt muokkaamaan sitä itseni näköiseksi. Tatuoinnit ja lävistykset ovat aina olleet mieleeni.” (Tyttö 20 v.)

Aikaisemmassa teoriaosuudessa identiteettiä kuvattiin Hallin (1999) määritelmän avulla, jonka mukaan identiteetti on jatkuvasti muuttuva asia ihmisen tiedostamattomissa prosesseissa. Sen voidaan ajatella myös muokkautuvan ja kehittyvän läpi elämän ajan pysyen kuitenkin aina epätäydellisenä. (Hall 1999, 39.)

Mielestämme Hallin kolmas käsitys identiteetistä, postmoderni subjekti, kuvaa parhaiten haastateltaviemme käsitystä oman identiteettinsä ja tatuointinsa yhteydestä. Identiteetin postmodernin subjektin käsityksen mukaan identiteetti on jatkuvan muokkautumisen kohteena. Subjekti ottaa myös eri identiteettejä eri aikoina, tässä tapauksessa tämä voisi tarkoittaa tatuointeja tai ainakin sitä, että yksilö pyrkii ilmoittamaan itselleen ja muille uudesta identiteetistään tiettyjen päätösten kautta. Mikäli tatuointien koetaan olevan osana omaa identiteettiä, niitä otetaan kuvaamaan sen aikaista elettyä ja koettua identiteetin kehitysvaihetta. Tatuoinnin voidaan tällöin ajatella sinetöivän tietyn vaiheen omassa elämässä ja valmistavan seuraavalle vaiheelle. Vaikka Hallin (1999) postmodernin subjektin käsityksen mukaan nämä identiteetit eivät muodostu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, niiden voidaan tässä tapauksessa nähdä kuuluvan kuitenkin samalle yksilölle.

4.1.2 Itsevarmuus

Belitz-Henrikssonin tutkimuksessa tuodaan esille sen, että tatuoinnit olivat antaneet monelle naiselle itsevarmuutta. Meidän haastateltavien keskuudessa itsevarmuus nousi yhdeksi vahvimista teemoista, kun kysyimme, miten tatuoinnin vaikutus näkyy heidän tavallisessa arkielämässään. Haastateltavistamme 7 koki suorasti tai epäsuorasti tatuoinnin antavan heille itsevarmuutta ja sen myötä myös hyvää mieltä. Koska tatuoitu ihminen joutuu katseiden kohteeksi, voi hänestä tuntua siltä, että muut katselevat hänen tatuointejaan eikä häntä itseään. Näin tatuoitu ikään kuin lohdutautuu ajatuksella, mikä voi synnyttää hänessä itsevarmuuden tunteen kantaa itseään rohkeammin. Tatuoidun tietoisuus omasta asemastaan voidaan ajatella luovan jonkinlaista pohjaa itsevarmuudelle. Tästä johtuen hän voi jopa saada enemmän varmuutta itsestään ja tekemistään päätöksistä, mikä voi näkyä hänen asenteessaan kohdata muiden ihmisten luuloja ja eriäviä mielipiteitä esimerkiksi olemalla välittämättä muiden negatiivisesta asenteesta tatuointeja kohtaan.

”Olen saanut lisää itsevarmuutta olla oma itseni ja uskaltanut ”kantamaan itseni ylpeästi!”.” (Tyttö 23 v.)

”Olen tosiaan itsevarmempi ja myös jollain tapaa iloisempi, kun joku tulee kysymään tatuointieni tarkoituksia. Itsevarmuus tulee luultavasti siitä, että tatuoituna ihmisenä sinä olet näyttävä ja siksi sinun täytyy uskaltaa olla näyttävä ja varma itsestäsi.” (Tyttö 23 v.)

”Olen itsevarma ja tietoinen omasta asemasta. Hakeudun myös samankaltaisten ihmisten seuraan oli heillä tatuointeja tai ei.” (Tyttö 20 v.)

”Itsevarmuutena. Minua pidetään rentona tyyppinä.” (Tyttö 26 v.)

Lawrence (2001) kertoo Sandersin (1988) toteamuksesta, jonka mukaan henkilön fyysinen ulkonäkö vaikuttaa hänen itsensä määrittelyyn, identiteettiin ja vuorovaikutukseen muiden ihmisten kanssa. Lawrence viittaa myös sosiologiseen teoreetikkoon, Goffmanniin (1959), jonka mukaan ihmiset käyttävät ulkonäköä luokitellakseen toisiaan, mikä auttaa heitä ennakoimaan ja tulkitsemaan käyttäytymistä sekä koordinoimaan sosiaalista toimintaa. Lawrence toteaa myös sitä, että tatuoinnin valitseminen

koristamaan omaa kehoaan muuttaa yksilön kokemusta ruumiillisesta itsestään. Tämä voi muuttaa myös sosiaalista vuorovaikutusta riippuen tatuoinnin näkyvyydestä. (Lawrence 2001, 10–11.)

Meidän haastateltavien keskuudessa edellä mainittu teoria näkyi kolmen kohdalla. Haastateltavamme kertoivat kokeneensa enemmän itsevarmuutta ja rohkeutta esimerkiksi pukea paljastavampia vaatteita, koska heillä oli tatuointeja tai koska tatuoinnit peittivät sellaisia ihoalueita, joita he eivät halunneet muiden näkevän. Näin, vähistä vaatteista huolimatta, omaa ihoa ei koettu täysin paljaaksi, sillä tatuoinnit peittivät omaa ihoa ja toimivat näin eräänlaisena ”sisäisenä” vaatetuksena. Näiden haastateltavien kohdalla tämä on jopa antanut mahdollisuutta ja rohkaissut heitä pitämään joissain tilanteissa vähemmän vaatteita, vaikka normaalisti he olisivat liian ujoja tehdäksseen niin. Edellä mainitun Lawrence (2001) teorian perusteella voidaan siis ajatella, että tatuoitujen kokemus ruumiillisesta itsestään on muuttunut heidän tatuointien kautta. Tämä osaltaan on muuttanut myös heidän sosiaalista vuorovaikutustaan muiden kanssa.

4.1.3 Itsenäisyys ja sen antama voima

Tatuointien avulla ihmisen sisäinen keho tuodaan eräänlaisena heijastuksena näkyväksi ulkoiseen kehoon, kuvaksi jollaisena oma keho halutaan nähdä tai sen visuaalisesti halutaan olevan. On siis kyse oman kehon itsenäisyysjulistuksesta. Tatuoitu keho osoittautuu julistavaksi ja kommunikoivaksi, kun taas tatuoimaton on sanalla sanoen varsin mykkä. Tatuoinnilla todistetaan millainen ihminen on sisimmältään ja että hän todella hallitsee itseään, ruumistaan ja sieluaan. Kuva-aiheiden valinnat ovat kiinteässä yhteydessä ihmisen omaan visuaaliseen identiteettiin. (Ruotsalainen 2010, 3.) Haastattelussa itsenäisyysjulistus tuli esille seitsemällä haastateltavalla eri tavoin.

”Tämä on minun vartaloni ja teen sille mitä itse haluan. Jos tatuointini on sinulle ongelma, niin itsepähän joudut ongelmasi kanssa elämään. Jokainen elää niin kuin haluaa.” (Tyttö 26 v.)

”Ei minun toisaalta tarvitsisi perustella omia valintoja” (Tyttö 20 v.)

”Uskallan paremmin tehdä päätöksiä itsenäisesti ja luotan itseeni.” (Tyttö 20 v.)

Itsenäisyys ja sen antama voima näkyivät haastateltavien vastauksissa eri tavoin. Haastateltavistamme kuusi oli sitä mieltä, että tatuointinsa heijastivat heidän vastuun kantamisen omista päätöksistään ja itsestään. Lisäksi he kokivat tämän vahvistaneen heidän itsenäisyyttään. Mielestämme tatuoitu ihminen joutuu ennen tatuoinnin ottamista miettimään onko hän valmis kantamaan jotain niin pysyvää ihossaan eliniäksi. Loppujen lopuksi tatuointien aiheuttamista jäljistä ei noin vain päästä eroon. Koska tatuoitu ihminen on uskaltanut tehdä niin ison päätöksen elämässään, voidaan ajatella hänen olevan valmiimpi ja sitoutuneempi kantamaan siitä myös vastuuta. Mielestämme tämä heijastuu tatuoidulla ihmisellä jonkinlaisena itsenäisyytenä.

”Oon vakuuttunut siihen, mitä teen eikä kukaan vastaa mun tekemiin päätöksiin”.
(Poika 23 v.)

”Tatuoinnit on kuin lapsia. Kun sen hankkii, siitä on pidettävä huoli ja vastuu koko elämänsä.” (Tyttö 22 v.)

Ruotsalaisen (2001) mukaan tatuoinnit voidaan pitää merkinä omasta identiteetistä, symbolina oman alkuperän tuntemisesta tai elämänmuutoksesta. Tatuointien ottaminen jonkin elämänmuutoksen aikana tai muistuttamaan tietystä elämänvaiheesta, oli yleistä meidänkin tutkimustuloksessamme. Myös Hirvonen (2011) oli saanut samankaltaisia tuloksia. Hänen tutkimuksessaan tatuointien tärkeimmiksi tehtäviksi osoittautuivat muun muassa tatuointien toimiminen muistoina kantajilleen sekä muistuttajina heidän eletystä elämästään. Hänen mukaan tatuointeja otettiin sellaisina elämän ajankohtina, joissa tapahtui paljon muutoksia. Näin ollen tatuoinnit on nähty toimivan kertojina tatuoitujen elämäntilanteista sekä niissä tapahtuneista muutoksista. Myös Belitz-Henrikssonin (2013) tutkimuksessa ilmenee, että tatuointeja otetaan paljon silloin, kun elämässä koetaan jokin käännekohta esimerkiksi ero, syntymä tai kuolema.

Haastateltavistamme viidellä tatuoinnit toimivat muistuttajina niistä elämäntilanteista, joista he olivat selvinneet ja sen kautta ne antoivat voimaa jatkaa eteenpäin. Menneisyyden tapahtumia voi ikään kuin nähdä muistona omalla iholla, mikä voi herättää ihmisessä toivon siitä, että tästäkin alamäestä selvitään. Mielestämme tästä on erityisen paljon hyötyä ihmisen eläessä epävarmuudessa, jolloin hän tarvitsee kaikista eniten voimaa, tukea ja rohkeutta päästääkseen eteenpäin.

”Kun elämässäni tapahtuu jotain iloista tai surullista, otan tatuoinnin.” (Tyttö 26 v.)

”Yksi tatuoinneistani muistuttaa omalla tavallaan yksilöllisyydestä ja rohkeudesta kulkea omaa polkuaan, joten epävarmoissa tilanteissa se jopa antaa voimaa muiden mielipiteistä huolimatta.” (Tyttö 26 v.)

”Olen kokenut elämässäni hylkäämistä, jonka vuoksi pääskynen tatuointini on minulle voimaannuttava. Perinteisen symboliikan mukaan pääskynen pitää sinusta huolta ja vie sinut taivaaseen, jos kuolet matkallasi. Se liittyy myös elämässä etenemiseen, jonka vuoksi minulla on tällä hetkellä vain yksi. Symboliikan mukaan ihmiset ottivat toisen pääskystatuointinsa, kun he saapuivat perille, kotiinsa. Odotan sitä vielä.” (Tyttö 20 v.)

4.1.4 Tatuoitujen kohtaama poikkeava kohtelu

Ruotsalainen toteaa tatuoinnin piilotettavuuden tai peitettävyyden voivan olla kytköksissä toisiinsa. Hänen aineistossaan ilmeni myös sukupolviero suhtautumisessa tatuointeihin erityisesti nuorten tatuoitujen ja heidän vanhempiensa välillä. Lisäksi Hirvosen vuonna 2011 tekemässä pro gradu – tutkielmassa saatiin samantapainen tulos. Hirvosen haastateltavat kertoivat kokeneensa tatuointien peitettävyyden normaalivaatetuksen avulla tärkeäksi sosiaalisten kanssakäymistilanteiden aikana. Heidän mukaan tatuointien näkyvyyttä piti rajoittaa muun muassa työkaverien, vanhempien sekä yleisesti vanhempien ihmisten seurassa. Myös Belitz-Henrikssonin kirjassa, Naisen iholla – 32 tarinaa tatuoinneista, tuodaan esille se, että muutama hänen haastattelemansa nainen oli kohdannut jonkinlaisia ennakkoluuloja, mutta lähinnä vanhemmalta sukupolvelta.

Meidän aineistossamme kuusi haastateltavista kertoivat kohdanneensa tatuointiensa vuoksi edelleenkin eriävää kohtelua ja ennakkoluuloja toisilta ihmisiltä. Haastateltavien mukaan muiden eriävä kohtelu näkyi enimmäkseen sellaisten iäkkäiden ihmisten keskuudessa, jotka saattoivat suhtautua paheksuvasti tatuoituihin ihmisiin. Molemmilla muslimihaastateltavilla tatuoinnit peittyivät vaatteiden alle, mikä oli heille tärkeä asia. Heidän mukaan näin heidän ei tarvinnut välittää muiden ennakkoluuloista ja samalla he säilyttäisivät ja vahvistaisivat yksityisyytensä entisestään. Mielestämme tämä

voi osaltaan myös lisätä heidän tietoisuuttaan omista henkilökohtaisista asioistaan ja rajoistaan, joita he eivät halunneet jakaa muiden kanssa. Tämä voi mahdollisesti myös vahvistaa heidän itsenäisyyttään yhteiskunnan sosiaalisessa kulttuurissa, josta voi välillä aiheutua paineita jakaa omia asioita muiden kanssa, jotta kuuluisi joukkoon.

Näin ollen voidaan ajatella sitä, että vaikka joillekin ihmisille tatuoinnin näyttäminen voi antaa itsevarmuutta ja vahvistaa heidän itsenäisyyden tunteensa, toisille juuri tatuoinnin peitettävyyys voi laukaista samoja tuntemuksia.

Haastateltavien vastauksissa muiden eriävää kohtelua mainittiin muun muassa seuraavasti.

”Tatuoidut ihmiset rinnastetaan vankilakulttuuriin ja elämässä epäonnistuneisiin ihmisiin ja jotenkin niin ku likasiksi ihmisiksi.” (Tyttö 26 v.)

”No mun vanhemmat ei pitäny alussa asiasta ja myös nää mun appivanhemmat oli kans erimielisii. Mut mää kuitenkin otin sen.” (Tyttö 23 v.)

Ruotsalaisen tutkimuksessa ilmeni myös, että useat vastaajat olivat vieläkin joutuneet kohtaamaan ihmisten olettamuksia siitä, että vain tiettyntyyppisillä ihmisillä on tatuointeja. Nykyään tatuoitujen ihmisten joukko on kuitenkin hyvin kirjava ja vailla mitään tyypillisiä piirteitä. On siis mahdollista, että heitä ei yhdistä muu kuin tatuoinnit. Tämä piti paikkansa meidänkin tutkimuksessa, sillä haastateltavilla ei ollut sen erikoisempaa yhteistä nimittäjää. Haastateltaviemme keskuudessa 7 oli sitä mieltä, etteivät he kokeneet kuuluvansa mihinkään erityiseen ryhmään. Heidän reaktionsa ihmisiltä saamaansa eriävään kohteluun oli moninainen:

”Toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos.” (Tyttö 26 v.)

”Olen kohdannut heidät aikuismaisesti ja perustellen oman kantani. Ei minun toisaalta tarvitsisi perustella omia valintojani.” (Tyttö 20 v.)

4.2 Tutkimustuloksissa muita esille tulleita havaintoja

Tatuointien voidaan ajatella jakavan intiimin yhteyden ihmisen itsensä kanssa. Ne ilmentävät yksilön henkilökohtaista ja sisäistä identiteettiä, joka näkyy iholla. Tatuoinneista tulee ikään kuin osa henkilöä tai sitä mitä hän haluaisi olla. (Lawrence 2001, 6-7.) Ruotsalainen (2001) on maininnut, että tatuoinnit merkitsevät ihmisille eri asioita. Kuvittamalla omaa kehoa, ihminen jäsentää hyvin henkilökohtaisia asioita ja samalla kytkee minuutta moninaisiin merkitysverkostoihin. Haastateltavista 7 kertoi pitävänsä tatuointejaan omana asianaan ja sitä, että ne merkitsivät heille hyvin henkilökohtaisia asioita. Tämä ilmeni eräiden haastateltavien vastauksissa seuraavasti:

”Pidän tatuointeja osana minua. Ne ovat minun ihoni.” (Tyttö 26 v.)

”Olin jo yläkouluikäisestä haaveillut tatuoinnista. Tatuointeja on sen jälkeen tullut lisää, koska koin, että tatuoinnit ovat minun juttuni ja osa minuuttani.” (Tyttö 26 v.)

”On vähän outoo ruveta selittämään muille mun henkilökohtaisista asioista. Tää on vähä niin ku mun oma asia.. ” (Poika 23 v.)

Tatuointien merkitysten kestävyys on tärkeä tekijä, joka pistää useimmat ihmiset ajattelemaan laajasti ennen tatuoinnin valintaa. Tatuoinnit kertovat tarinan menneestä tai nykyisestä identiteetistä, tunteellisuuden matkasta ja muistoista. (Lawrence 2001, 7-8.) Haastateltavien tatuoinneilla oli siis jokin merkitys, joko nykyhetkessä tai mahdollisesti tulevaisuudessa. Haastatteluissa tämä ilmeni eräiden haastateltavien vastauksissa seuraavasti, kun kysyimme heiltä miksi olet ottanut tatuoinnin.

”Muistoksi, elämäntilanteista tai asioista, jotka ovat minulle olleet tärkeitä. Sekä läpällä. Ei elämää tarvii niin vakavasti ottaa. Kuvat on otettu mua itseäni varten, eikä sen pitäisi olla muilta pois”. (Tyttö 22 v.)

”Tatuoinnit kertovat elämäntarinaani. Suunnistan tatuointiliikkeeseen aina kun elämässäni tapahtuu jokin muutos. Esimerkiksi ranteessani oleva pieni teksti ei sinänsä merkitse minulle mitään, mutta olen ottanut tatuoinnin silloin, kun erosin pitkäaikaisesta poikaystävästäni. Tatuointi muistuttaa minua siis niistä ajoista.” (Tyttö 26 v.)

Erityisesti tatuointi nauttii nykyään valtavaa ja alati kasvavaa suosiota. Myös kaikki haastateltavamme olivat sitä mieltä, että tatuoinnit eivät ole yleisiä, mutta yleistyviä. Lawrencen (2001, 38.) mukaan tatuoinnit eivät myöskään rajoitu enää tiettyyn yhteiskuntaluokkaan. Tatuointimalleja ja tyylejä on saatavana kaikkiin mahdollisiin makuihin. Identiteettejä, linjauksia ja kiinnostuksenkohteita julistetaan näin tatuoitujen yksilöiden kehossa kaikkien muiden nähtäville. Tietenkään tatuoinnit eivät ole kaikkien makuun, mutta niille, joilla on aito kiinnostus tatuointitaidetta kohtaan, se voi tuoda suuren määrän iloa ja mielihyvää.

Nykyään tatuointeihin suhtaudutaan eritavalla kuin ennen. Lawrencen (2001, 28) mukaan tatuointimuotia rajoittaa vain ihmisten mielikuviutus. Tatuointia voidaan myös pitää teknologian kärjessä: on olemassa lukuisia internet sivustoja, jotka on omistettu tatuointi faneille ja joissa näytetään oudoimmat ja ihmeellisimmät tatuointimallit. Tämä on epäilemättä kaukana stereotyyppisistä mielikuvista vanhoista, likaisista ja räjäisistä tatuointisaleista, joissa on yhteiskunnan pelastumattomat yksilöt. Nykyisin tatuointisaleista käytetään nimitystä tatuointistudiot korostamaan sen taidemuotoa ja tatuointiartistien ammattitaidon parantumista. Tämä puolestaan luo tatuoinnista ammattimaisemman ja kehittyneemmän kuvan. Tämä nykyajallemme tyypillisempi positiivinen näkökulma tatuointeihin ilmeni viidellä meidän haastateltavalla. Erään haastateltavan vastauksessa asiaa kommentoidaan seuraavasti:

”Nykyään (hyviä!) tatuoitsijoita kutsutaan artisteiksi, koska taiteilijoitahan he ovatkin – kanvaasina vaan toimii toisen ihmisen iho ja tatuoinnit todellakin on taidetta toiselle ihmiselle.” (Tyttö 26 v.)

”Ihmiset muuttuu, yhteiskunta muuttuu.” (Tyttö 26 v.)

Tatuoinnissa on samankaltaisuutta muodin kanssa siinä mielessä, että sillä näytetään sukupuolta ja ilmennetään omaa identiteettiä. Tämä identiteetti voi olla myös yksilön tai ryhmän suuntautunut luonne tai piirre. Tatuoinnit voivat näin heijastaa tietyn kuvan fyysisestä kehosta, yksilön itsetuntemuksesta ja hänen sosiaalisesta olemuksestaan. Tatuoinneista on tullut keino, jolla yksityishenkilöt voivat ilmaista henkilökohtaisia ja ainutlaatuisia sisäisiä identiteettejään, näyttämällä niitä ihollaan. Ihmiset voivat nykyisin rakentaa oman identiteettinsä eri keinoin: vaatteet, korut, koristeet, lävistykset, tatuoinnit ja ääritapauksessa plastiikkakirurgiat. (Lawrence 2001, 38–40.) Haastatelta-

vistamme neljä kertoi pitävänsä tatuointeja jonkinlaisena muoti-ilmiönä. Haastateltavamme kertomuksista tatuoinnin ja muodin välinen suhde näkyi muun muassa seuraavasti:

”Tatuoinnit on nykyään muodissa. Esimerkiksi monet julkkikset on tatuoitu, joten jotkut nuoret matkii perässä niitä ja innostuu tatuoinneista sen kautta.” (Poika 23 v.)

”Toiset tekee kauneusleikkauksia ja toiset ottaa lävistyksiä. Mie päädyin tatuointiin.” (Tyttö 22 v.)

”Tatuoinneista on selkeästi tullut osa muoti-ilmiötä. Tatuointien suunnittelussa näkyy trendit ja tietyt muodot, värit ja paikat muuttuvat muodin mukana.” (Tyttö 26 v.)

Opinnäytetyömme tutkimustehtävänä oli selvittää millaisia merkityksiä tatuoinneille annetaan sekä ovatko tatuoituneet kohdanneet poikkeavaa kohtelua muilta ihmisiltä. Tutkimuksessamme selvisi, että tatuoinneilla voidaan nähdä olevan hyvin moninaisia merkityksiä, jotka verkostoituvat toisiinsa. Esimerkiksi niitä on otettu muistuttamaan tärkeitä ihmisistä ja asioista tai kun omassa elämässä on koettu jokin itselleen tärkeä ja merkityksellinen kokemus tai muutos. Haastateltavien tatuoinneilla voidaan ajatella olevan myös jokin merkitys, joko nykyhetkessä tai tulevaisuudessa. Vaikka osa haastateltavistamme kertoivat tiedostaneensa, etteivät heidän tatuointinsa sinä hetkenä merkinneet mitään erikoista, he uskoivat niiden saavan merkityksensä ajan iän ja kokemuksen karttuessa. Lisäksi haastatteluaineistomme mukaan voidaan todeta, että tatuoituneet kohtaavat edelleenkin jonkinlaista poikkeavaa kohtelua muilta lähinnä vanhemmalta sukupolvelta. Tatuointeihin suhtaudutaan eri tavoin omasta iästä, taustasta sekä asenteista riippuen, mikä taas voi heijastua ihmisten käyttäytymisessä kohdattessaan tatuoituja ihmisiä.

Mielestämme olemme saaneet monipuolisesti vastauksia tutkimuskysymyksiimme, jotka esitettiin tarkemmin Tutkimuksen toteutus -luvussa. Yhteenvetona voidaan kuitenkin sanoa sen, että kaikki edellä esittämämme vastaukset pitävät yhtäläillä paikkansa, vaikka ne olisivatkin ristiriitaisia toisiinsa nähden.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimuksemme tarkoituksena oli selvittää tatuointien merkityksiä kantajilleen. Tätä aihetta lähestyttiin kahden eri tutkimuskysymyksen kautta: Millaisia merkityksiä tatuoinneille annetaan? Sekä ovatko tatuoituneet kohdanneet poikkeavaa kohtelua muilta ihmisiltä? Tutkimuksemme lähtöolettamuksena oli, että nykyään tatuointeja ei oteta huvikseen tai siksi, että ”oli niin kivannäköinen kuva, että halusin siitä tatuoinnin”. Haastatteluaineistomme osoittaa, että tämä olettaus pitää suurelta osin paikkansa. Haastateltavien keskuudesta löytyi ainoastaan kolme, jotka olivat ottaneet tatuoinnin hetken mielijohteesta. Loput haastateltavista kertoivat harkinneensa tatuointiensa ottamista pitkäänkin, jopa neljä vuotta.

Tutkimuksemme alkuvaiheessa valitsimme aiheen, joka kiinnosti meitä ja rajasimme sitä kiinnostuksemme mukaan. Sitten valitsimme sopivan tutkimusmenetelmän tutkimustehtävämme toteuttamiseen. Aineistonkeruumenetelmäksi valitsimme teemahaastattelun, joka perustuu keskusteluun, sillä koimme, että se on paras keino saada laajasti tietoa käsiteltävästä aiheesta. Menetelmän ollessa selvillä aloimme pohtia tutkimuksellemme sopivaa kohdejoukkoa. Päädyimme tutkimaan alle 29 -vuotiaita tatuoituja nuoria, koska nuorisotyöntekijöinä meidän oli luontevampi lähestyä asiaa nuorisolain puitteissa. Nuorisolain mukaan nuori määritellään alle 29 – vuotiaaksi ja siksi päädyimme tähän ikäluokkaan.

Seuraavassa vaiheessa suunnittelimme haastattelukysymyksiä huomioiden kiinnostuksen kohteemme sekä teoriaa. Kysymykset valikoitiin ja muokattiin vastaamaan mahdollisimman hyvin käsiteltävää aihetta. Pyrkimyksemme oli siis selvittää haastattelukysymysten avulla teoriasta saamamme käsitykset aiheeseen liittyen. Sen jälkeen koottiin teoriaa aiheesta, tutkimusmenetelmästä sekä muista tutkimuksessa huomioitavista asioista. Meillä ei kuitenkaan ollut tarkoituksena yleistää mitään tai todistaa jotain teoriaa oikeaksi tai vääräksi. Halusimme vain selvittää asian laitaa meidän tutkimuksen näkökulmalta. Pää tavoitteenamme oli saada vastauksia tutkimuskysymyksiimme.

Lisäksi tutkimuksemme luotettavuuden vahvistamiseksi näimme tarpeelliseksi selvittää muun muassa seuraavia asioita: a) Merkityksiä tutkimuskohteena, sillä niiden tutkiminen on hyvin haasteellista. Ne voivat olla monen yksittäisen asian verkostoitumi-

sen ja yhteentörmäyksen tulos. Siksi näimme tärkeäksi selvittää sen, miten merkityksiä kannatti tutkia, jotta saisimme haastattelutilanteista parhaan mahdollisen hyödyn. b) Yksittäisiä tuloksia ei voi yleistää varsinkin, kun tutkimuksessa on pieni otanta. Meidän tutkimuksessamme oli vain 8 haastateltavaa, joten saatuja tuloksia ja johtopäätöksiä ei voi yleistää. Tutkimustuloksemme antavat kuitenkin jonkinlaisen suunnan siihen mihin ollaan menossa. c) Tutkija ei voi tarkastella asioita tai ilmiöitä täysin objektiivisesti, sillä hänen omat arvolähtökohtansa muovaavat pyrkimyksensä ymmärtää tarkasteltavaa ilmiötä. Arvolähtökohtamme siis vaikuttavat siihen, miten ajatella asioista ja miten ymmärrämme niitä.

Haastateltavia saatiin kahdeksan, josta seitsemän oli naisia ja yksi mies. Iältään he olivat 20 – 26 välillä. Haastatteluista kaksi toteutettiin sähköpostikyselyinä, sillä haastateltavien kanssa kasvotusten kohtaaminen osoittautui hankalaksi pitkästä välimatkasta johtuen. Kuitenkin sähköpostikyselyllä saimme yhtä kattavat vastaukset kuin kasvotusten tehdyistä haastatteluista. Vaikka otantamme supistui paljon alkuperäiseen suunnitelmaamme nähden, saimme mielestämme kuitenkin hyvin kattavia ja mielenkiintoisia vastauksia. Pystyimme myöskin vetämään näistä vastauksista hyviä johtopäätöksiä, mikä on mielestämme tärkeintä.

Haastateltavien vastauksia löytyi paljon yhtäläisyyksiä tiettyihin teemoihin liittyen. Vahvimmin esille nousseet teemat olivat: identiteetti, itsevarmuus, itsenäisyys ja sen antama voima sekä tatuoitujen kohtaama eriävä kohtelu. Näitä teemoja tarkasteltiin tarkemmin Tutkimustulokset -luvussa.

Aineiston perusteella saimme kattavat vastaukset tutkimuskysymyksiimme. Tatuointeja on otettu muun muassa muistuttamaan tärkeistä ihmisistä ja asioista tai kun omassa elämässä on koettu jokin itselleen tärkeä ja merkityksellinen kokemus tai muutos. Eli tatuointien taustalla on lähes aina jokin tarina. Haastateltavien tatuoinneilla voidaan ajatella olevan siis jokin merkitys, joko nykyhetkessä tai tulevaisuudessa. Vaikka tatuointeja oli otettu hetken mielihoiteesta, niille ajateltiin muotoutuvan jonkinlainen merkitys ajan myötä. Lisäksi suurin osa haastateltavistamme olivat harkinneet tatuoinnin ottamista pitkään, jopa neljä vuotta. Tämä osaltaan selvensi myös lähtöolettamuksemme, sillä vaikka moni harkitsee pitkään tatuoinnin ottamista, edelleenkin löytyy niitä, jotka ottavat tatuoinnin hetken mielihoiteesta.

Ensimmäinen teema, joka korostui aineistossamme, oli identiteetti. Tatuointien vaikutus identiteettiin näkyi siinä, että tatuointeja pidettiin osana minuutta. Tatuoinnit ovat ikään kuin luoneet kantajilleen oman identiteetin. Haastateltavat pitivät omat tatuointinsa niin normaalina asiana, että heidän oli vaikea edes ajatella identiteettiään ja tatuointejaan erillisiksi asioiksi, sillä ne ikään kuin täydensivät toinen toisensa. Tatuointien voidaan näin ajatella toimivan symbolisina merkkeinä oman identiteetin ilmentämiselle.

Aikaisemmat tutkimukset luvussa Ruotsalainen viittasi Helena Sederholmin (1996) pohdintoihin, joiden mukaan esteettinen kokemus menee ohi kun taas tatuointi on. Näin ollen tatuointia ei koeta vaan sitä eletään. Se ei ole objekti vaan siitä tulee pysyvä osa itseä. (Ruotsalainen 2001. 7, 15, 18.) Tämä ajatus kiteyttää sen mihin olemme itsekin päässeet tutkimuksessamme. Kaikki päätelmät, tulokset ja teemat, joita pysyimme saamaan aikaan, voidaan ajatella peilautuvan siis tässä perusajatuksessa. Siinä selitetään hyvin yksinkertaisella tavalla tatuoidun suhteesta omaan tatuointiinsa. Lisäksi siinä heijastuu tatuoidun ajatukset ja käsitykset siitä, miten hän kokee oman itsensä yksilönä. Tatuointia voidaan pitää elinikäisenä kokemuksena, jonka merkitys muovautuu ja syventyy ajan myötä. Se on läsnä jokaisena hetkenä yksilön elämässä, hyvässä tai pahassa, ja on mukana kaikissa hänen kokemisissaan asioissa. Tähän pohjautuen tatuointien voidaan ajatella saavan enemmänkin syvempää ”henkistä merkitystä” kantajansa iän ja kokemusten karttuessa.

Mielestämme tässä opinnäytetyössä aiemmin esitetyt Hallin identiteetin erilaiset käsitykset vahvistavat näkemyksemme siitä, että yhteiskunta ja siinä esiintyvät alakulttuurit voivat toimia yksilön identiteetin muokkaajina. Alakulttuurit voivat toimia myös tatuoinnin teeman valinnassa, sillä tatuoinnilla yksilö voi pyrkiä ulkoistamaan omaa identiteettiään.

Itsevarmuus nousi toiseksi teemaksi aineistossamme. Tatuointien on koettu antavan itsevarmuutta ja hyvää mieltä. Tatuoidun tietoisuus siitä, että hän on muiden ihmisten katseiden kohteena, voi luoda jonkinlaista pohjaa itsevarmuudelle. Tatuoitu ikään kuin lohduttautuu ajatuksella, että häntä ei tuijoteta vaan hänen tatuointejaan, mikä voi synnyttää hänessä itsevarmuuden tunteen. Näin hän jopa uskaltautuu kantamaan itseään rohkeammin. Tämä voi myös antaa tatuoidulle varmuutta omien päätösten tekemiseen sekä kohtaamaan muiden eriäviä mielipiteitä.

Aineistomme kolmanneksi teemaksi korostui itsenäisyys ja sen antama voima. Tatuoinneista heijastuva vastuun kantaminen omista päätöksistä ja itsestä on vahvistanut joidenkin haastateltavien itsenäisyyttä. Koska tatuoitu ihminen on uskaltanut tehdä niin ison päätöksen elämässään, voidaan ajatella hänen olevan valmiimpi ja sitoutuneempi kantamaan siitä myös vastuuta. Joillekin haastateltaville tatuoinnit toimivat muistuttajina niistä elämäntilanteista, joista he olivat selvinneet ja sen kautta ne antavat voimaa jatkaa eteenpäin. Menneisyyden tapahtumia voi ikään kuin nähdä muistona omasta ihosta, mikä voi herättää ihmisessä toivon siitä, että tästäkin alamäestä selvitään. Tässä korostuu siis tatuointien voimaannuttava merkitys, joka voi tatuoidulle olla hyvin tärkeä motivaation ja periksi antamattomuuden lähde.

Tuloksiemme neljäs teema on tatuoitujen kohtaama poikkeava kohtelu. Kuusi kahdeksasta haastateltavasta oli kohdannut jonkinlaista eriävää kohtelua tatuointiensä vuoksi. Heidän mukaan eriävä kohtelu näkyy enimmäkseen sellaisten iäkkäiden ihmisten keskuudessa, jotka saattavat suhtautua paheksuvasti tatuoituihin ihmisiin.

Lisäksi molemmat muslimihaastateltavamme olivat kohdanneet joitain ennakkoluuloja muilta muslimituttaviltaan liittyen tatuointien sallivuuteen islamin uskossa. Koska islaminuskossa on olemassa erilaisia suuntauksia ja jokaisella suuntauksella on oma näkemys tatuointien sallivuuteen liittyen, on ihan ymmärrettävää, että tatuointiasiaan suhtaudutaan monella eri tavalla. Tämän takia ei ole ihme, että muslimihaastateltavamme olivat kohdanneet ennakkoluuloja. Haastateltavat olivat kuitenkin ottaneet selvää kaikista eniten luottamiinsa islamin tutkijoiden näkökannoista tatuointeihin liittyen ja olivat siksi vakuuttuneita niiden sallivuudesta. He eivät myöskään antaneet muiden ihmisten eriävien mielipiteiden vaikuttaa heihin, sillä heistä jokainen ihminen on vastuussa omista päätöksistään. Lisäksi he kokivat tatuointien olevan heidän oma henkilökohtainen asia, johon kellään muulla ei ollut oikeutta tunkeutua. Voidaan ajatella, että näille kahdelle muslimihaastateltavalle päätös tatuointien ottamisesta on antanut heille myös varmuutta päättää omista asioistaan, mikä on puolestaan voinut vahvistaa heidän itsevarmuuttaan.

Olemme mielestämme saavuttaneet hyvin tälle tutkimukselle asettamamme tavoitteet ja löytäneet tutkimuskysymyksiimme kattavasti vastauksia. Tämä kuitenkin ei tarkoita sitä, että voisimme yleistää liikaa tatuointien merkityksiä kohdejoukkomme pie-

nen määrän vuoksi. Kohdejoukon sisällä löytyi eriäviä mielipiteitä, jotka olemme ottaneet huomioon tutkimustuloksia tarkasteltaessa. Tarkoituksenamme ei ollut löytää kaiken kattavaa totuutta, sillä yksilöiden merkitysten verkostossa voi ja saakin olla ristiriitaisuuksia. Ristiriidattomaan tulkintaan pääseminen ei ole aina mahdollista tai edes suotavaa, sillä ristiriitaisuuksien hävittäminen vääristäisi merkitysten tulkintoja ja on siksi tarpeeton (Moilanen & Räihä 2010, 57).

Tiedostamme kuitenkin sen, että tutkittaessa ei voi poistua kokonaan omista arvolähtökohdistaan, mistä johtuen ilmiön objektiivinen tarkastelu ei ole täysin mahdollista. Arvomme muovaavat pyrkimyksemme ymmärtää tutkimaamme ilmiötä. Oman ympäristömme kulttuurisiin piirteisiin kuuluvat tavat ja tottumukset voidaan ajatella synnyttävän arvomme. Arvot taas ohjaavat ymmärrystämme erilaisia ilmiöitä kohtaan. Ymmärrys voi puolestaan heijastua omassa toiminnassamme, sillä yksilön toiminta on riippuvainen ymmärryksestä. Tapamme ja tottumuksemme siis voidaan nähdä jäsentävän ympäröimäämme todellisuutta. Tästä johtuen pyrimme tutkimuksessamme keskittymään tosiasioiden löytämiseen ja esittämiseen kuin jo olemassa olevien väittämien todistamiseen oikeaksi tai vääräksi. (Hirsjärvi ym. 2007, 157; Moilanen & Räihä 2010, 67.)

Tutkimuksestamme voidaan huomata, että tatuointien ottamisen syyt voivat olla moninaiset ja osa niistä voi olla myös hyvin henkilökohtaisia. Siksi kattavia totuuksia ei voi eikä kannata lähteä etsimään. Tuloksissa voi aina löytyä jokin totuus, mikä asettuu ristiriitaiseksi aikaisempaan tutkittuun teoriaan nähden. Toisaalta tuloksista voi löytyä myös sellaisiakin totuuksia, mitkä voivat tukea aikaisempia teorioita. Meidän tutkimuksen tapauksessa tällaisiin totuuksiin voidaan laskea muun muassa tatuointien kirjavat merkitykset, ihmisten varovainen suhtautuminen tatuointeihin yksilöihin. Mielestämme kaikki tulokset ovat yhtäläillä oikeita. Tässä tutkimuksessa emme siis yrittäneet hakea mitään kattavaa kaikille kelpaavaa totuutta, vaan kertoa niistä totuuksista, joita olemme tämän tutkimuksen kautta löytäneet.

Aineistonkeruumenetelmänä haastattelu osoittautui hyväksi menetelmäksi, sillä saimme kysymyksiimme laajat ja monipuoliset vastaukset. Haastattelun hyvänä puolelana voi pitää myös kysymysten aihepiirien etukäteisen määrittelyn, josta kuitenkin puuttuu valmiita vastausvaihtoehtoja. Olemme pyrkineet tarkastelemaan tutkimustuloksia mahdollisimman kriittisesti. Olemme huomanneet, että haastattelussa asiat voi-

vat levitä liikaa tutkittavan asian ulkopuolelle. Siksi hyvän haastattelijan tulisi osata pitää keskustelu aihepiirin sisäpuolella. Tähän huomasimme tarvitsevamme vielä harjoitusta.

Mielestämme meidän tutkimus vahvisti aikaisempia tutkimuksia joiltain osin, sillä eroavaisuuksien lisäksi niissä oli paljon yhtäläisyyksiä, kuten tatuointien moninaiset merkitykset. Lisäksi tutkimuksemme toi esille uusia teemoja tatuointien merkityksiin liittyen kuten tatuointien synnyttämä itsenäisyyden tunne ja sen antama voima. Mielestämme tämä tutkimus antaa meidän alallemme, nuorisotyölle, tärkeän tiedon tatuoitujen nuorten kokemuksista ja näkemyksistä tatuointeihin liittyen. Lisäksi se avaa mielenkiintoisen näkökulman vallitsevan yhteiskunnan suhtautumisesta tatuoituihin ihmisiin.

Tutkimustuloksiamme voi hyödyntää teoriassa monella eri tavalla. Esimerkiksi ne voivat toimia taustamateriaalina identiteettiä, itsevarmuutta sekä itsenäisyyttä tutkittaessa. Lisäksi tulokset lisäävät omalta osaltaan myös ihmisten tietoisuutta tatuointien moninaisiin merkityksiin ja ihmisten erilaisiin suhtautumismuotoihin niihin liittyen. Meidän tutkimusta voisi lähteä jatkamaan isommalla otannalla ja sen kautta voi mahdollisesti saada vahvempia yleistettäviksi kelpaavia tuloksia. Vaikka se tulisi vaatimaan tutkijalta paljon aikaa, se olisi meistä hyvin tuloksellista ja tarpeellista tietoa. Mielestämme tätä tutkimusta olisi myös mielenkiintoista lähteä seuraavaksi tutkimaan psykologisesta näkökulmasta. Olisi hyvin kiehtovaa saada tietää miten tatuoinnit toimivat yksilön itsevarmuuden vahvistajina ja saada psykologinen näkemys tähän teemaan liittyen.

Tämän opinnäytetyön työstäminen on ollut hyvin rikastuttava oppimiskokemus meille molemmille. Tekemämme tutkimus osoittautui hyvin mielenkiintoiseksi oppimisprosessiksi, joka veti mukaan syvempiin ajattelemisen, oivaltamisen ja oppimisen muotoihin. Saimme tästä tutkimuksesta valtavasti arvokasta ja hyödyllistä tietoa, jota pyrimme hyödyntämään tulevaisuudessa. Kaikkein parasta tässä oppimiskokemuksessa on ollut se, että asioita ei tarvinnut päähkäillä yksin omassa päässä. Saimme työstää, ihmetellä ja ratkaista eteemme tulleita haasteita yhdessä työparin kanssa. Tämän oivaltaminen on antanut meille kaksinkertaisesti enemmän mahdollisuuksia nauttia tästä taipaleesta opintiemme.

LÄHTEET

Ahokas, Marja, Lahikainen, Anja Riitta, Pirttilä-Backman, Anna-Maija, Suoninen, Eero 2010. Arjen sosiaalipsykologia. Helsinki: WSOYpro Oy.

Al-Sayyid Al-Sistani, Ali 2015. Muntadajat afwaj amal. Uskon opin kysymyksiä ja vastauksia. WWW-dokumentti. <http://afwajamal.com/vb/archive/index.php/t-17667.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 28.4.2015.

Al-Sayyid Shubber, Sabaah 2015. Youtube videoluento. <https://www.youtube.com/watch?v=m9KPlqc3mtY>. Päivitetty 23.5.2013. Luettu 28.4.2015.

Belitz-Henriksson, Jenny 2013. Naisen iholla – 32 tarinaa tatuoinneista. Helsinki: Tammi.

Eskola, Jari, Vastamäki, Jaana 2007. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Aaltola, Juhani, Valli, Raine 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Juva: WS Bookwell Oy. 25–43.

Franck, Marketta 2003. Nuoruus. Tampere: Nukke- ja pukumuseo.

Hall, Stuart 1999. Identiteetti. Tampere: Vastapaino.

Heiskanen, Ilkka, Mitchell, Ritva 1985. Lättähatuista punkkareihin. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otavan painolaitokset.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko, Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Hirvonen, Hanna 2011. Iholla: Tatuoinnit identiteetin ja ruumiillisuuden merkitsijöinä. Jyväskylän yliopisto. Etnologian pro gradu –tutkielma. WWW-dokumentti. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37347/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201202091154.pdf?sequence=1>. Päivitetty 9.2.2012. Luettu 24.4.2015.

Hoikkala, Tommi 1989. Nuorisokulttuurista kulttuuriseen nuoruuteen. Helsinki: Oy Gaudeamus Ab.

Horppu, Sari, Leppämäki, Päivi, Nurmiraanta, Hanna 2014. Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. Vantaa: Hansaprint Oy.

Hänninen, Riitta 2014. Kaupallinen nuorisokulttuuri ja erottautuminen lumilautailussa. Teoksessa Gissler, Mika, Kekkonen, Marjatta, Känkänen, Päivi, Muranen, Päivi, Wrede-Jäntti, Matilta (toim.) 2014. Nuoruus toisin sanoen. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy, 86-88.

Jaamiet Al-iman 2015. WWW-dokumentti. http://www.jameataleman.org/main/articles.aspx?article_no=1772. Päivitetty 27.1.2013. Luettu 28.4.2015.

Juntunen, Juho 2004. Tatuoitu. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Juurinen, Rosita 2014. Bambutatuointi – Pysyvä matkamuisto Thaimaasta. WWW-dokumentti. <http://www.minnethaimaassa.com/reppureissaaja-ruhtinatar/thaimaa-bambu-tatuointi/#>. Päivitetty 27.10.2014. Luettu 9.6.2015

Jyväskylän Yliopisto 2015. WWW-dokumentti. <http://moniviestin.jyu.fi/ohjelmat/erillis/avoin/kasvatustiede/nuoruus/identiteetin-kehitys>. Ei päivitystietoja. Luettu 14.10.2015

Kaarninen, Mervi 2006. Nuorisokulttuurin läpimurto. Teoksessa Häggman, Kai (toim.) 2006. Täältä tulee nuoriso! 1950-79. Porvoo: WSOY, 8-37.

Kemppinen, Pertti 1998. Nuoruuden taikaa. Kurkistuksia nuorisokulttuureihin. Vantaa: Kannustusvalmennus Oy.

Korkiakangas, Mikko, Lyytinen, Paula, Lyytinen, Heikki (toim.) 1995. Näkökulmia kehityopsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. 262.

Lawrence, Tony 2001. A Tattoo is For Life: A Sociological Study of The Changing Significance of Tattoos. WWW-dokumentti. <http://www.tattoo.co.uk/pdf/dis1.pdf>. Päivitetty 27.3.2001. Luettu 3.5.2015.

Lähteenmaa, Jaana 2001. Myöhäismoderni nuorisokulttuuri – Tulkintoja ryhmistä ja ryhmiin kuulumisten ulottuvuuksista. Helsinki: Hakapaino Oy.

Moilanen, Pentti, Räihä, Pekka 2010. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa Aaltola, Juhani, Valli, Raine 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Juva: WS Bookwell Oy. 46–69.

Myllyniemi, Sami 2009. Taidekohtia – Nuorisobarometri 2009. PDF-dokumentti. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/barometrit/liitteet/Nuorisobarometri_2009.pdf. Päivitetty 2.12.2010. Luettu 16.3.2015.

Ahonen, Timo, Lyytinen, Heikki, Lyytinen, Paula, Nurmi, Jari-Erik, Pulkkinen, Lea, Ruoppila, Isto 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. PS-kustannus. Juva: Bookwell Oy.

Nurmi, J-E. 1996. Nuoruusiän kehitys: etsintöjä, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa P. Lyytinen ym (toim) Näkökulmia kehityopsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. Porvoo: Wsoy, 256-274.

Palva, Heikki, Perho, Irmeli 2005. Islamilainen kulttuuri. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Persoonallisuuden yhteyksiä syrjäytymiseen 2015. WWW-dokumentti. <http://www.utaj.fi/koulu/psykologia/syrjikset/persoonallisuuspsykologia.htm>. Ei päivitystietoja. Luettu 26.10.2015.

Ruotsalainen Jari 2001. Tatuoidun minäkuvat. Teoksessa Kupiainen, Tarja, Laitinen, Katja, Vakimo, Sinikka 2001. Minä? Missä? Milloin? Kolmetoista tulkintaa identiteetistä. Pieksämäki: RT –Print Oy. 17-29.

Ruotsalainen, Jari 2001. Kosmeettisia häiriöitä? – Kertomuksia suomalaisesta tatuoinnista. Joensuu: Kustannusyhtiö Ilias Oy.

Ruotsalainen, Jari 2010. Ihon näkyvät merkitsijät. PDF-dokumentti.
http://www.craftmuseum.fi/tiedotteet/jari_ruotsalainen.pdf. Päivitetty 14.4.2010. Luetu 11.5.2015

Saastamoinen, Mikko 2006. Minuus ja identiteetti käsitteinä. Teoksessa Rautio, Pertti & Saastamoinen, Mikko 2006. Minuus ja identiteetti. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy- Juvenes - Print. 170-174.

Schiffmacher, Henk 2001. Tattoos. Köln: Taschen GmbH.

Von D, Kat 2009. High Voltage Tattoo. New York: HarperCollinsPublishers.

Watkins, Jack 2011. Tatuointi – Symbolit ja niiden merkitykset. Minerva Kustannus Oy.

Teemahaastattelun runko

Yleiset tiedot

1. Sukupuoli?
2. Ikä?

Tatuointien taustatiedot

3. Montako tatuointia on?
4. Kuinka vanha olit, kun otit ensimmäisen tatuointisi?
5. Miksi olet ottanut tatuoinnin?
6. Kauanko olet harkinnut tatuoinnin ottamista?

Tatuointien merkitykset ja vaikutukset

7. Mitä tatuointisi merkitsee sinulle?
  - Mitä koet saavasi tatuoinnistasi?
8. Onko tatuoinnin ottaminen vaikuttanut sinun persoonaan, identiteettiin, elämään?
  - Jos vastaus on kyllä, niin miten se on vaikuttanut?
  - Miten tatuoinnin vaikutus näkyy tavallisessa arkielämässäsi?
9. Mitä koet saavasi tatuoinnistasi?

Ennakkoluulot ja niihin suhtautuminen

10. Kohdataanko tatuointien takia erilaista käytöstä vieläkin nykypäivänä?
11. Oletko kohdannut erilaista käytöstä muilta ihmisiltä tatuointisi takia?
  - Millaista palautetta olet saanut tatuoinneistasi?
12. Miten olet itse reagoinut ihmisiltä saamaasi erilaiseen kohteluun?
13. Miten itse suhtaudut toisiin nuoriin, joilla on tatuointeja?

Tatuoinnit ja nuortenryhmät

14. Mitä mieltä olet, yhdistääkö tatuointisi sinua johonkin tiettyyn nuorten ryhmään?
  - Jos vastaus on kyllä, niin mihin nuortenryhmään?

- Miksi juuri kyseiseen ryhmään?

15. Tunnetko olevasi tietyn tyyllilajin edustaja?

Tatuoinnit ennen ja nyt

16. Ovatko tatuoinnit mielestäsi yleisiä nuorilla?

17. Onko mielestäsi tatuointien ottaminen muuttunut nykyään aikaisempiin vuosiin verrattuna (esim. verrattuna noin 10 vuoteen sitten)?